

IZVEŠTAJ O RADU BEOGRADSKE OTVORENE ŠKOLE ZA 2024. GODINU

BOŠ
—
BEOGRADSKA
OTVORENA
ŠKOLA

IZVEŠTAJ O RADU BEOGRADSKE OTVORENE ŠKOLE ZA 2024. GODINU

OTPORNO DRUŠTVO ZASNOVANO NA ZNANJU, PARTNERSTVU I ODGOVORNOSTI

SADRŽAJ

MISIJA, VIZIJA I VREDNOSTI BOŠ-A.....	5
STRUKTURA BEOGRADSKJE OTVORENE ŠKOLE	6
NAJVAŽNIJA POSTIGNUĆA U 2024.	17
PROJEKTI I DONATORI	23
DONATORSKI PARTNERI	27
PARTNERSKE ORGANIZACIJE I INSTITUCIJE.....	28
ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA, NEFORMALNE GRUPE I MEDIJI KOJE PODRŽAVAMO KROZ EKSPERTSKU, MENTORSKU I FINANSIJSKU PODRŠKU	30
MREŽE I ČLANSTVA BOŠ-A U 2024. GODINI	34
ČLANSTVA U RADNIM GRUPAMA I TELIMA.....	37
IZDANJA BOŠ-A U 2024. GODINI.....	38
BOŠ PORTALI	42
BOŠ PODKASTI	48
CIVILNO DRUŠTVO.....	50
EVROPSKE INTEGRACIJE.....	61
ENERGIJA, KLIMA I ŽIVOTNA SREDINA	65
ZAPOŠLJIVOST I KARIJERNO VOĐENJE I SAVETOVANJE	80
OBRAZOVANJE	87
OMLADINSKA POLITIKA	94
DOBRO UPRAVLJANJE.....	95
REALIZACIJA STRATEŠKOG PLANA U 2024.	96
BOŠ TIM U 2024. GODINI.....	102

MISIJA, VIZIJA I VREDNOSTI BOŠ-A

MISIJA

Beogradska otvorena škola (BOŠ) je neprofitna organizacija građanskog društva osnovana 1993. godine. BOŠ razvija i umrežava pokretače promena, unapređuje javne politike i povezuje javni, poslovni i civilni sektor u cilju izgradnje otpornog društva, zasnovanog na znanju, partnerstvu i odgovornosti.

VIZIJA

Otporno društvo zasnovano na znanju, partnerstvu i odgovornosti.

VREDNOSTI BOŠ-A

Beogradska otvorena škola poštuje principe rodno senzitivnog jezika i na taj način teži da doprinese podizanju svesti o značaju jednakosti žena i muškaraca. U skladu sa pravopisnim normama srpskog jezika, u Godišnjem izveštaju o radu upotrebljen je rodno senzitivni jezik kada je to jezička praksa dozvoljavala, te imenice koje su ostale u generičkom muškom rodu podrazumevaju i žene i muškarce.

STRUKTURA BEOGRADSKE OTVORENE ŠKOLE

STRATEŠKI PLAN

Strateški plan Beogradske otvorene škole za period 2023 – 2025. nastao je kao rezultat procesa strateškog planiranja, koji je realizovan u toku 2022. godine, po isteku Strateškog plana BOŠ-a za period 2019 – 2021. Strateški dokument za period 2023 – 2025. rezultat je značajnih napora koje je uložio čitav BOŠ tim, kako bi postavio novi plan razvoja organizacije i prioritete za naredne tri godine.

STRATEŠKI CILJEVI

RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA I POJEDINACA

Doprineti razvoju civilnog društva i pojedinaca kroz obrazovne programe, obuke, studijske posete, informisanje, savetovanje, finansijsku i ekspertsku podršku, mentorstvo i umrežavanje.

UNAPREĐENJE JAVNIH POLITIKA

Unaprediti proces razvoja, sprovođenja, monitoringa i evaluacije javnih politika i poboljšati njihov kvalitet kroz istraživanje, javno zagovaranje, podršku učešću u procesima donošenja odluka, umrežavanje i mentorsku podršku.

BOŠ doprinosi i jednom i drugom cilju svojim radom u sledećim oblastima:

- Civilno društvo;
- Evropske integracije;
- Energija, klima i životna sredina;
- Zapošljivost i karijerno vođenje i savetovanje;
- Obrazovanje;
- Omladinska politika;
- Dobro upravljanje.

FUNKCIONISANJE I UNAPREĐENJE RADA I ORGANIZACIJE

SKUPŠTINA BEOGRADSKE OTVORENE ŠKOLE I NADZORNI ODBOR

Skupština Beogradske otvorene škole, koju čini 13 osnivača, istaknutih pojedinaca biranih iz alumni zajednice Beogradske otvorene škole, održala je sednicu 10. juna 2024. godine. Na sednici su usvojeni: Izveštaj o radu BOŠ-a, kao i Finansijski izveštaj za 2023. godinu. Članovi Nadzornog odbora su uvidom u knjigovodstvenu evidenciju pripremili i potpisom potvrdili izveštaj Nadzornog odbora, takođe za 2023. godinu.

UPRAVNI ODBOR

Sednica Upravnog odbora održana je 17. juna 2024. godine. Na sednici su usvojeni: Izveštaj o radu BOŠ-a za 2023. godinu, Finansijski izveštaj za 2023. godinu kao i izveštaj Nadzornog odbora, takođe za 2023. godinu. Zbog isticanja mandata generalnoj direktorki, članovi Upravnog odbora BOŠ-a su glasali i reizabrali Vesnu Đukić da obavlja tu odgovornu dužnost i naredne dve godine. Oni su obavešteni da je neophodno da Upravni odbor u narednom periodu kooptira dva nova člana.

BOŠ KOLEGIJUM (BOŠKO)

Kolegijum BOŠ-a (BOŠko), koji je počeo sa radom 2014. godine, ima za cilj unapređenje interne komunikacije i celokupnog rada Beogradske otvorene škole. BOŠko čine izabrani predstavnici programskih timova iz oblasti kojima se BOŠ bavi, predstavnici horizontalnih službi, te generalna direktorka, izvršni i programski direktor. Tokom 2024. godine nastavio je sa aktivnim radom na planiranju tekućih aktivnosti BOŠ-a, saradnjom timova i koordinacijom ciljeva organizacije - osiguravajući kvalitet svih aktivnosti kojima se BOŠ bavi. U 2024. godini, održano je ukupno 22 sastanka.

OPŠTI I PRAVNI POSLOVI

U 2024. godini, Beogradska otvorena škola nastavila je sa donošenjem novih i razvijanjem već postojećih internih procedura i pravila.

Beogradska otvorena škola prati promene u pozitivnom zakonodavstvu Republike Srbije, te je u skladu sa usvajanjem novih zakona i podzakonskih akata u 2024. godini donosila potrebne pravne akte i u svom radu se pridržavala pravila koja su pozitivnim zakonodavstvom predviđena.

U skladu sa Zakonom o radu, radi bližeg uređivanja prava i obaveza zaposlenih, ažuriran je Pravilnik o radu. Uvođenjem novih radnih mesta i detaljnim određivanjem delokruga poslova, obaveza i odgovornosti na već postojećim radnim mestima, ažuriran je Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta.

Na osnovu Zakona o arhivskoj građi i arhivskoj delatnosti, ažurirane su Arhivska knjiga Beogradske otvorene škole i Lista kategorija registratorskog materijala sa rokovima čuvanja u Beogradskoj otvorenoj školi.

Radi redovnog odvijanja procesa rada u Beogradskoj otvorenoj školi, kreirano je više od 450 pojedinačnih pravnih akata – ugovora o radu, odluka, rešenja, sporazuma i slično.

U skladu sa donetim pravilnicima i uputstvima sa ciljem usavršavanja zaposlenih i angažovanih lica, održano je više obuka u 2024. godini. Pored toga, zaposleni i angažovani u Beogradskoj otvorenoj školi mogli su da se upoznaju sa procedurama za nabavke na treningu o PRAG procedurama, koje važe za sve ugovore spoljne pomoći Evropske unije.

FINANSIJSKI SEKTOR

Finansijski sektor Beogradske otvorene škole je u 2024. godini uspešno registrovao sve poslovne promene i sproveo sve zadatke proistekle celokupnim njenim poslovanjem, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije, kao i Pravilnikom o javnim nabavkama i finansijskim procedurama BOŠ-a. To će rezultirati obelodanjivanjem finansijskog izveštaja BOŠ-a za 2024. godinu, koji će biti javno dostupan na APR-u, kao i na zvaničnom veb-sajtu BOŠ-a.

U 2024. godini, započeto je i završeno periodično i finalno finansijsko izveštavanje 14 projekata, od kojih posebno ističemo rad na sedam velikih projekata. Oni podrazumevaju zajednički rad sa partnerskim organizacijama, kao i sa organizacijama civilnog društva, medijima i neformalnim grupama kojima se pruža finansijska i mentorska podrška (grantisti). Finansijski sektor uspešno je radio na obradi, analizi i oceni ispravnosti finansijskih izveštaja 192 partnera i grantista, na mesečnom, periodičnom i finalnom nivou.

Tokom maja 2024. godine urađena je revizija celokupnog poslovanja BOŠ-a za 2023. godinu. Uspešno su sprovedene i revizije sedam finansijskih izveštaja, od toga tri izveštaja za projekte sa grantistima. Takođe, tokom juna 2024. godine, kontrolori USAID-a došli su u monitoring posetu i pozitivno ocenili finansijski izveštaj. U narednom periodu, nakon predaje završnog računa planira se i revizija celokupnog poslovanja BOŠ-a i finansijskog izveštaja za 2024. godinu, kao i ugovorene revizije za još četiri projekta.

S obzirom na to da se Beogradska otvorena škola bavi i pružanjem stručnih i inovativnih usluga jačajući kapacitete civilnog, javnog i poslovnog sektora, finansijski sektor je proprativši te aktivnosti, izvršio analizu troškova i izdao i naplatio 161 raznorodnu fakturu.

Kao i svake godine, i u 2024. godini vršena je reorganizacija sektora, tako da trenutno tim čine: jedan finansijski menadžer, četiri finansijska koordinatora, jedan administrativni koordinator, jedan knjigovođa i jedan administrativno-finansijski asistent. U skladu sa zahtevima poslovanja, menjaju se i procedure u vezi sa kontrolom, odobravanjem i plaćanjem troškova, a uporedo sa zakonskim promenama uvode se i nove procedure, obrasci i interna dokumenta koja treba da obezbede nesmetano funkcionisanje celokupnog poslovanja BOŠ-a.

IT SEKTOR

U 2024. godini, IT sektor Beogradske otvorene škole ostvario je značajan napredak kroz kreaciju i redizajn više veb-sajtova, onlajn platformi i portala, koji su usmereni na unapređenje digitalne prisutnosti i interakcije sa korisnicima.

U okviru projekta Zajedno za životnu sredinu, uspešno je završena izrada onlajn platforme zazivotnusredinu.bos.rs, koja nudi bogate informacije i resurse posvećene razvoju sveobuhvatnog programa podrške upravljanju prirodom u Srbiji, podsticanju privatnog sektora u efikasnijoj raspodeli i korišćenju prirodnih resursa, kao i osnaživanju građana, medija i civilnog društva u zalaganju za čistu životnu sredinu i odgovorne javne vlasti.

Takođe, započet je redizajn veb-sajta Progovori o pregovorima, koji je dostupan na adresi eupregovori.bos.rs. Novi dizajn platforme ponudiće korisnicima poboljšane vizuelne elemente, kao i značajno unapređene funkcionalnosti, što će im olakšati navigaciju. Kroz ovu platformu, korisnici imaju pristup najnovijim vestima, izveštajima i specijalizovanim novinarskim člancima koji se bave temama od regionalnog i globalnog značaja, čime se dodatno pozicionira kao ključni izvor informacija za sve koji se bave pregovaračkim aktivnostima.

Za potrebe konferencije Move.Link.Engage. 2024, redizajniran je istoimeni veb-sajt, čime je poboljšano korisničko iskustvo i omogućeno bolje predstavljanje tematskog okvira i govornika konferencije.

Takođe, razvijena je platforma Javnost na potezu (dostupna na javniuid.bos.rs), koja omogućava transparentno i jednostavno praćenje nacrt zakona. Svaki nacrt zakona ima poseban sajt sa uputstvima za ostavljanje komentara, kao i prostor za objavljivanje i razmenu javnih komentara, čime se doprinosi većem učešću građana u procesu donošenja zakona. Neki od primera nacrt zakona koji su postavljeni na ovu platformu uključuju:

- Strategija razvoja energetike Republike Srbije - javniuid.bos.rs/strategija-razvoja-energetike-rs
- Strategija zaštite životne sredine - javniuid.bos.rs/strategija-zastite-zivotne-sredine
- Zakon o zaštiti vazduha - javniuid.bos.rs/zakon-o-zastiti-vazduha

Ovi projekti osigurali su da Beogradska otvorena škola i njeni partneri nastave da doprinose digitalnoj transformaciji društva, omogućavajući efikasniji pristup važnim informacijama i održavajući interaktivnost sa svim relevantnim akterima.

KOMUNIKACIJE

Beogradska otvorena škola komunicira sa svim zainteresovanim javnostima putem zvaničnog veb-sajta, koji ima srpsku i englesku verziju: <https://www.bos.rs/>.

Pored zvaničnog veb-sajta, komunikacija se odvija i putem BOŠ platformi: [Progovori o pregovorima](#), [Zajedno za životnu sredinu](#), [EU Resurs centar za civilno društvo u Srbiji](#), [BOŠ Karijera](#), [Mingl](#), [Move.Link](#), [Engage](#), [Radne prakse](#), [Energija zajednice](#).

Nakon završetka projekata: Dijalog promena, Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji i Aktivni građani bolje društvo, istoimene platforme nastavile su da postoje kao resurs korisnih informacija za predstavnike civilnog društva.

Dodatno, BOŠ ima aktivne naloge na sledećim društvenim mrežama: [Facebook](#), [Instagram](#), [LinkedIn](#) i [YouTube](#).

Ukupan broj pregleda na veb-sajtovima i platformama je u 2024. godini iznosio gotovo 400.000, dok je doseg kampanja na društvenim mrežama bio skoro 5.000.000. Ostvareno je i 1.146 objava u štampanim i elektronskim medijima.

Pored navednih kanala komunikacije, imejling marketing je način komunikacije BOŠ-a, pa su i u 2024. godini unapređene platforme za imejling kampanje.

Kako bi se građanima olakšao pristup aktivnom učešću u procesu donošenja odluka, u decembru 2024. godine, pokrenut je Viber kanal „BOŠ - Javnost na potezu“. Na ovom kanalu, redovno se dele informacije o javnim raspravama, konsultacijama, prezentacijama i drugim relevantnim događajima. Lansiranje kanala simbolično je izvršeno tokom javne rasprave o Strategiji zaštite životne sredine, a kanal trenutno broji više od 150 pratilaca.

U 2024. godini, portal Progovori o pregovorima registrovan je kao medij, a kreiran je i [Instagram nalog portala](#). Instagram je kreiran sa ciljem informisanja korisnika društvenih mreža o procesu pristupanja EU, kao i podizanja vidljivosti teme. Instagram nalog je od jula (kada je osnovan), do decembra 2024. zabeležio 59 postova, uz doseg objava od 440.502 osobe i gotovo 200 pratilaca. Dominantna forma naloga je reels, kao trenutno najpopularniji format na društvenoj mreži Instagram, a kategorije su: kviz, podkasti, bilten, vesti, analize i intervju. Nalog nastavlja svakodnevni rast, uz redovne objave do tri puta nedeljno.

Pregled kanala komunikacije Beogradske otvorene škole – Onlajn platforme, 2024.

Website/ Online portal	Pregledi
Beogradska otvorena škola	100.321
Mingl	85.966
EU Resurs centar	74.431
Progovori o pregovorima	46.844
Zajedno za životnu sredinu	38.179
BOŠ Karijera	30.390
Transformator	4.384
Aktivni građani	3.896
Dijalog promena	1.793
Move.Link.Engage.	1.773
Radne prakse	439

Pregled kanala komunikacije Beogradske otvorene škole – Društvene mreže, 2024.

Platforma	Naziv kanala	Broj pratilaca
Facebook	Beogradska otvorena škola	16.000
Instagram	Beogradska otvorena škola	5.856
Instagram	Mingl	3.635
Instagram	Progovori o pregovorima	202
LinkedIn	Beogradska otvorena škola	3.412
Viber	BOŠ #JavnostNaPotezu	187
YouTube	Beogradska otvorena škola	304
Ukupno		29.596

UNAPREĐENJE RESURSA

Razvoj zaposlenih i kompetencije

Tokom 2024. godine zaposleni su učestvovali na 43 domaća i 11 međunarodnih javnih događaja, što je rezultiralo podizanjem kapaciteta u različitim oblastima. Dodatno, zaposleni u Beogradskoj otvorenoj školi učestvovali su kao govornici na 14 međunarodnih i 27 domaćih javnih događaja.

BOŠ je u 2023. godini uveo praksu BOŠ dana – dana kada se ceo BOŠ tim okuplja i razgovara o svim temama koje su relevantne za rad BOŠ-a. Za svaki BOŠ dan imenuje se poseban organizacioni tim koji priprema agendu, a koja je u vezi sa važnim informacijama i procesima u BOŠ-u, o kojima treba da budu informisani svi članovi tima. Na taj način, svaki BOŠ dan podrazumevao je edukativni deo, ali je svaki imao i segment rezervisan za jačanje kapaciteta tima i zajedničko druženje. U 2024. godini, održano je pet BOŠ dana.

Članovi BOŠ tima su u 2024. godini išli su na studijske posete Belgiji i Grčkoj.

Beogradska otvorena škola radi na razvoju zaposlenih kroz godišnje ocenjivanje kompetencija koje su zasnovane na vrednostima BOŠ-a. Nakon popunjavanja kompetencija, svaki zaposleni obavio je redovni, godišnji razgovor sa svojim nadređenim kako bi se stekao uvid u ostvarene ciljeve i planirani razvoj. Takođe, svaki član BOŠ tima, u okviru svog profila na ERP-u, popunjava i sekciju Zaduženja, kako bi se na odgovarajući način pratio nivo opterećenja na različitim projektima.

Dodatno, BOŠ je tokom 2024. godine za svoje zaposlene organizovao tri interne i 23 eksterne obuke.

Onboarding proces

Beogradska otvorena škola je aktivno razvijala interne procedure i tokom 2024. godine. Četvoro novih kolega i koleginica steklo je znanja i veštine kroz obuke u okviru osnovnih pravila i procedura BOŠ-a, poslovne komunikacije, organizacije događaja i studijskih poseta. Sam proces je kreiran tako da odgovara organizacionoj kulturi BOŠ-a, u cilju veće integrisanosti u BOŠ tim. Sve obavezne obuke su snimljene i postavljene na internu platformu, kako bi kolege imale pristup svim neophodnim sadržajima. Nakon formalno završenog procesa i dodatne mentorske podrške, novi član BOŠ tima je u potpunosti osposobljen za obavljanje svakodnevnih zaduženja, bez obzira na poziciju i tim u kojem je angažovan.

Tehnička opremljenost i biblioteka

U 2024. godini zamenjeno je pet postojećih 22" monitora za veće 27" monitore. Kupljena su četiri laptop računara, što je značajno povećalo mobilnost timova. U redovnoj nadogradnji opreme zamenjena su i četiri desktop računara. U BOŠ učionicu postavljen je široko ugaoni mikrofoni i JBL ozvučenje što omogućava predavanja i održavanje hibridnih video konferencija i sastanaka sa vrhunskim prenosom audio signala. Kapaciteti podcast sobe su prošireni i omogućeno je gostovanje tri učesnika po emisiji.

Tokom 2024. godine, kao i do sada, biblioteka je bila dostupna sadašnjim i bivšim studentima, kao i predavačima i prijateljima Beogradske otvorene škole. BOŠ biblioteka je uvrstila u svoj fond 15 novih izdanja, koja su dobijena kao poklon bivših studenata, prijatelja i saradnika BOŠ-a. Biblioteka ukupno ima 3.600 knjiga, koje pored održavanja aktuelnosti bibliotečkog fonda, ujedno koriste zaposlenima da stručno obavljaju svoja zaduženja po projektima i unapređuju znanja iz određenih oblasti. Biblioteka Beogradske otvorene škole nalazi se u sklopu kancelarija EU resurs centra za civilno društvo.

NAJVAŽNIJA POSTIGNUĆA U 2024.

MENTORSKA, EKSPERTSKA I FINANSIJSKA PODRŠKA ZA:

223

ORGANIZACIJE
CIVILNOG DRUŠTVIA

80

NEFORMALNIH
GRUPA

28

MEDIJA

32

OSNOVNE I SREDNJE
ŠKOLE

OBRAZOVNI PROGRAMI I JAVNI DOGAĐAJI

2.550

UČESNIKA

289

DANA OBUKE

38

DOGAĐAJA

REALIZOVAN JEDNOGODIŠNJI
MULTIDISCIPLINARNI PROGRAM

31. GENERACIJE
STUDIJA BUDUĆNOSTI

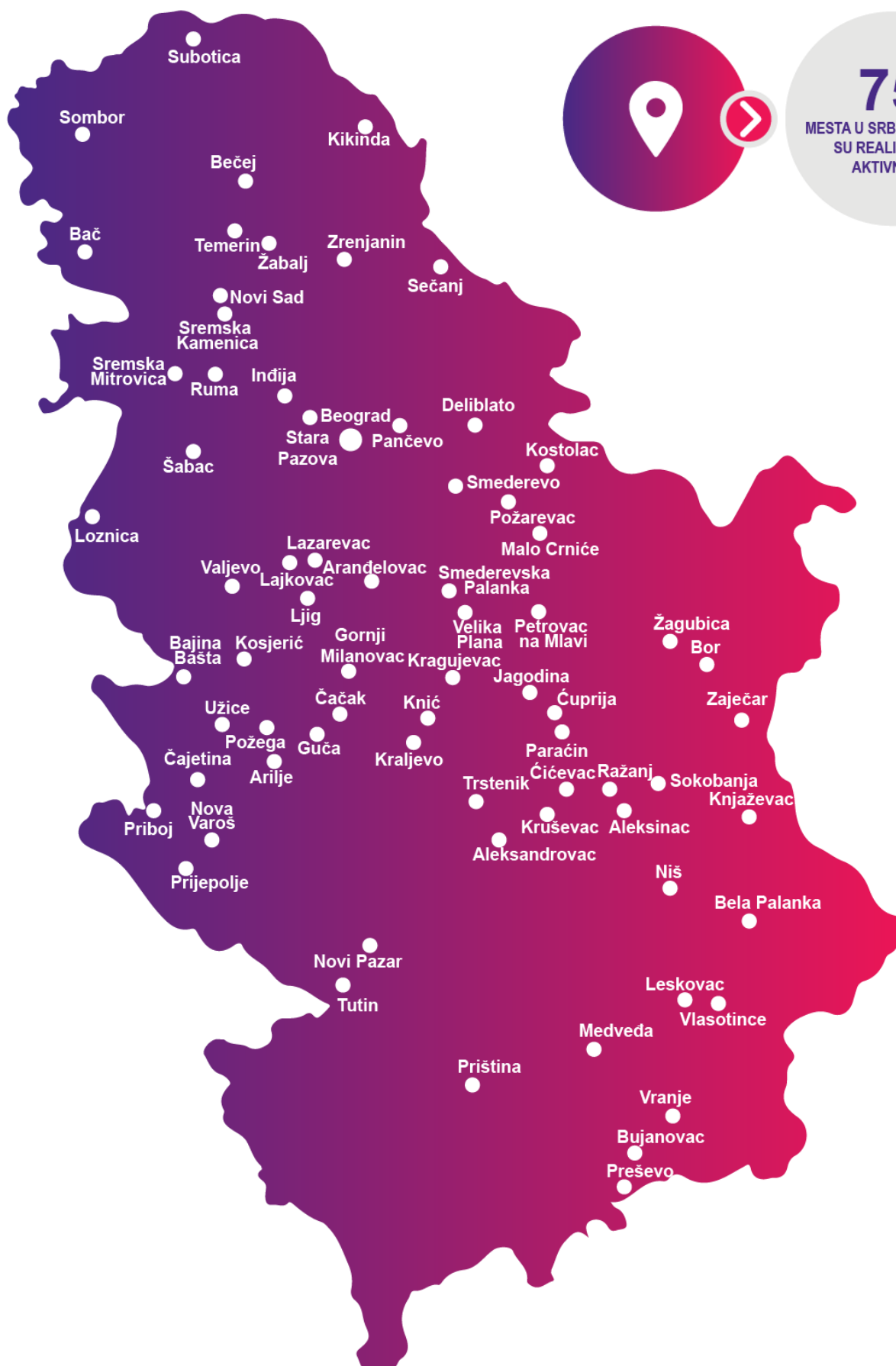
225
INDIVIDUALNIH
KARIJERNIH SAVETOVANJA

PORTALI

PROGOVORI O PREGOVORIMA	EU RESURS CENTAR	ZAJEDNO ZA ŽIVOTNU SREDINU	MINGL	BOŠ KARIJERA	ENERGIJA ZAJEDNICE	MOVE.LINK.ENGAGE	RADNE PRAKSE
							RADNE PRAKSE

PROJEKTI I DONATORI

1. Projekat: *EU Resurs centar za civilno društvo u Srbiji*
Donator: Delegacija Evropske unije u Srbiji

2. Projekat: *Zajedno za životnu sredinu*
Donator: Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID)

3. Projekat: *Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji – Europe ASAP*
Donator: Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA)

4. Projekat: *Mladi i mediji za demokratski razvoj*
Donator: Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA)

5. Projekat: *Navigator zelene agende – Osnajivanje civilnog društva za podršku razvoju klimatski neutralnih i otpornijih ekonomija na Zapadnom Balkanu*
Donator: Evropska komisija

Finansira
Evropska unija

6. Projekat: *Civilno društvo za energetska tranziciju*
Donator: Britanska ambasada u Beogradu

British Embassy
Belgrade

7. Projekat: *Virtuelne prakse za inkluzivno društvo*
Donator: Evropska agencija za obrazovanje i kulturu (Program Erasmus +)

Co-funded by
the European Union

8. Projekat: *Reforma javnih finansija – Agenda 2030; Platforma za opštedruštveni dijalog „Ciljevi održivog razvoja za sve“*
Donator: Vlade Švajcarske i Nemačke, Implementacioni partner: Nemačka organizacija za međunarodnu saradnju (GIZ)

9. Projekat: *Energetska tranzicija i dekarbonizacija na Zapadnom Balkanu*
Donator: Nemačko Savezno ministarstvo za ekonomski razvoj i saradnju

10. PRO – *Lokalno upravljanje za ljude i prirodu*
Donator: Vlada Švajcarske

11. Projekat: *Lokalni akteri za čistu energiju i vazduh*
Donator: Evropska fondacija za klimu

12. Projekat: *Energetski miks Otvorenog Balkana*
Donator: Fondacija za otvoreno društvo, Srbija

13. Projekat: *Zelene škole za zapošljivost mladih*
Donator: Fondacija za otvoreno društvo Zapadni Balkan

14. Projekat: *Zelena generacija: Škole uključene u klimatsku akciju*
Donator: Fondacija za otvoreno društvo Zapadni Balkan

GREEN GENERATION:
SCHOOLS ENGAGED FOR CLIMATE ACTION

15. Projekat: *Istraživanje stavova javnog mnjenja o upotrebi prirodnog gasa u energetsom miks*
Donator: Evropska fondacija za klimu

16. Projekat: *Korak napred ka dostupnim uslugama karijernog vođenja i savetovanja*
Donator: Ministarstvo turizma i omladine

17. Projekat: *Move.Link.Engage. konferencija*
Donator: Delegacija Evropske unije u Srbiji i Švedska agencija za međunarodni razvoj (SIDA)

18. Projekat: *Obrazovni program Studije budućnosti Beogradske otvorene škole*
Program je finansiran od strane Beogradske otvorene škole i uz podršku alumni donacija

19. Projekat: *BOŠ Karijera*
Beogradska otvorena škola

20. Projekat: *Portal za Mlade Mingi*
Beogradska otvorena škola

DONATORSKI PARTNERI

- Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji
- Švedska međunarodna razvojna agencija (Sida)
- Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID)
- Evropska komisija
- Kancelarija za inostrane i poslove Komonvelta
- Nemačka organizacija za međunarodnu saradnju (GIZ)
- Nemačko Savezno ministarstvo za ekonomski razvoj i saradnju (BMZ)
- Program Ujedinjenih nacija za životnu sredinu (UNEP)
- Evropska fondacija za klimu (ECF)
- Fondacija za otvoreno društvo
- Centralno - evropski Univerzitet
- Ministarstvo turizma i omladine
- Studenti Studija budućnosti Beogradske otvorene škole
- Egzakta doo
- DF SPC Čovekoljublje
- Centar za evropske politike
- Udruženje građana CGK Skoplje
- Western Balkan SCIF
- Univerzitet u Ljubljani
- BOŠ Alumni mreža
- OTP banka
- Fondacija Ana i Vlade Divac

PARTNERSKE ORGANIZACIJE I INSTITUCIJE

- Aarhus centar
- Alternativa za bezbednije hemikalije
- Američka privredna komora u Srbiji
- Balkan Green Foundation
- Centar za ekologiju i energetiku (Bosna i Hercegovina)
- Centar za unapređenje životne sredine
- Centar za visoke ekonomske studije
- Dostignuća mladih EU (Belgija)
- Dostignuća mladih Srbije
- Društvo mladih istraživača Bor
- Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije
- Eco-Z
- Ekosvest
- Eko-tim
- Energetska zadruga „Elektropionir“
- Energetska zadruga „Sunčani krovovi“
- Fondacija Ana i Vlade Divac
- Fondacija BFPE za odgovorno društvo
- Fondacija Centar za demokratiju
- Germanwatch
- Inženjeri zaštite životne sredine
- Lokalni odgovor
- Međunarodna organizacija The Nature Conservancy (TNC)
- Međunarodna unija za zaštitu prirode (IUCN)
- Mladi istraživači Srbije
- Mladi poljoprivrednici Srbije
- Mreža organizacija CEE Bankwatch Network
- Mreža za klimatsku akciju (CAN Europe)
- Nacionalna asocijacija Kancelarija za mlade, Bonevet (Kosovo*)
- Nacionalni omladinski savet Severne Makedonije
- Nova planska praksa
- Novosadska novinarska škola
- PIXEL (Italija)
- Pokret mladih Roma i Egipćana (Albanija)
- Pro.Tok21
- Program Ujedinjenih nacija za životnu sredinu (UNEP)
- Protection and Preservation of Natural Environment
- Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu – RERI
- RES fondacija
- RESET – Centar za održivu energetska tranziciju Sarajevo
- Sigurne staze
- Smart kolektiv
- Svetska organizacija za prirodu – WWF Adria
- TOC - Asocijacija za razvoj održivih zajednica
- Udruženje građana „Novi put“
- Udruženje građana ENECA - EcoNomic Expert Community Association

- Ujedinjeni granski sindikati „Nezavisnost”
- Užički centar za prava deteta
- XANO Channel (Španija)

ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA, NEFORMALNE GRUPE I MEDIJI KOJE PODRŽAVAMO KROZ EKSPERTSKU, MENTORSKU I FINANSIJSKU PODRŠKU

- A11
- AgroNews
- Akademija ženskog liderstva
- Akademska inkluzivna asocijacija
- Aktivisti iz komšiluka
- Asocijacija Duga
- Asocijacija za edukaciju omladine i odraslih
- Biološko društvo „Dr Sava Petrović“
- Blok 19a
- Boom93
- Budi aktivan
- CAK – Muzička kreativna laboratorija
- Centar lokalne demokratije
- Centar za edukaciju i afirmaciju Aškalija
- Centar za ekologiju i održivost
- Centar za evropske politike
- Centar za građansko delovanje
- Centar za razvoj Pomoravlja
- CeUM
- Četiri vode
- Četverac sa Metinog brda
- Dešavanja u našem gradu
- Digitalni korak
- Donorstvo je herojstvo
- Društvo za zaštitu životne sredine „Okanj“
- Dvadeset hrabrih žena
- Edukativni centar Kruševac
- Eko elite
- Ekološki centar „Stanište“
- Ekološki pokret Padina
- Ekomar
- Erudita
- Evropski pokret u Srbiji - Kraljevo
- FilArt
- Fondacija BFPE za odgovorno društvo
- Fondacija Otisak
- Forum mladih opštine Opovo
- Fudbalerke u fokusu
- Grebenac u srcu
- Grupa samopomoći
- Hisbas
- I ja se pitam
- Infovranjske

- Inicijativa Braničevo
- Inicijativa žena Bačko Gradište
- Institut za istraživanje korupcije Kareja
- Institut za medije i različitosti Zapadni Balkan
- Institut za regionalni razvoj
- Internet portal e-Braničevo
- Internet portal SDCAfe
- iRevolucija
- Iskra
- Jezava Ivanovci
- Jugmedia
- Karlovački vinogradi
- Kolubarsko udruženje mladih
- Komšije za komšije
- Kreativa Media
- Kreativni centar Kragujevac
- Kreativni MedijArtisti
- Krovna organizacija mladih Srbije
- Kulturanova
- Kulturni centar Kljajićevo
- Kwart lipa i kestena - stanari ulica Vlade Danilovića i Čika Ljubine u Valjevu
- Kvir Pančevo
- Laris
- Leskovački krug
- Liceulice
- Lobiranje u javnom interesu
- Logosfera
- Lokalni odgovor
- Lokalni omladinski parlament opštine Ivanjica
- Lozice zelene Loznice
- Magločistač
- Mali raj Lazarevo
- MALIČ outdoor
- Media i reform centar
- Medijski centar Beta
- Mental Hub
- Mi, vi, oni
- Mladi Ljubovije
- Mladi poljoprivrednici Srbije
- Mladi u ruralu
- Naš svet Leskovac
- Need for green
- Nevladina organizacija Dan
- Nezavisno udruženje novinara Srbije
- NG (Ne)vidljivi
- NG Akcijaši Zlatovo
- NG Arbi
- NG Čitaj između zelenih redova
- NG Ekoturistički tim sela opština Petrovac na Mlavi, Despotovac i Žagubica
- NG Inicijativa Čačalica

- NG IzBORne promene
- NG Jerma
- NG KOM Klub omladine Međuhana
- NG Komšije
- NG Kulturni centar Gložane
- NG Liberta art
- NG Ljubitelji prirode
- NG Mladi za zavičaj
- NG Neki novi glumci
- NG Neorganizacija umetnika
- NG Omladinci
- NG Omladinski krug kreativaca
- NG Planinari
- NG Povratak selu i prirodi
- NG PRAVI Sekuričani
- NG Selo Sumrakovac
- NG Snaga promene
- NG Super Trnavci
- NG Ujedinjeni Lazničani
- NG United colors of nature
- NG Zajedno u pokretu-Aktivna zajednica Dimitrovgrada
- NG Zlatna deca
- NG Žene Krupca
- Nismo sami
- Oaza
- Odbranimu Teslu
- Odjek
- Okular
- OsnaŽENE
- Platforma za energetska tranziciju
- Pletisanka
- Pokret gorana i centar volontera
- Pokret Gorana Vojvodine
- Pokret za inkluzivno studiranje
- Poletarac
- Pomozimo roditeljima
- Pridruži se
- Pro.Tok 21
- Proaktiv
- Protecta
- Radio Lux
- RES Publika
- Rezon NS
- Roditelji na delu
- Sigurne staze
- Socijativa
- Sport i dijabetes
- Sportsko društvo
- Stanište
- StartHub

- Stav
- Suburbanisti
- Svijetlost
- Tara 2022
- Teatrom do promena
- Tebrizam
- Ternipe
- Tihe heroine
- Tim 42
- Topola
- TV Forum
- Učenička zadruga Ugostiteljsko-turističke škole
- Udruženje „Porečje“
- Udruženje novinara Srbije
- Udruženje Roma Novi Bečej
- Udruženje romskih studenata
- Udruženje Ružica
- Udruženje samohranih roditelja Miona
- Udruženje sportskih ribolovaca „Deliblatsko jezero“
- Udruženje Vredne domaćice
- Udruženje za negovanje tradicije Višnja
- UG „Novi put“
- Ujedinjeni za Kraljevac
- Uključi sve!
- Ulice za bicikliste
- Urbani Bio-recikleri
- Urbano Zeleno
- Vedrina polimlja
- Vilin dom
- Volonterski centar Niš
- Za najlepšu Draču
- Za naš Beograd
- Za naš Petrovac
- Za naše šapice
- ZaDrugarstvo
- Zaštitimo rijeke Prijepolja
- Zaštitnik preduzetnika i privrednika Srbije
- Zelena Mitrovica
- Zelene plantaže
- Zeleni jaseni Mileševa
- ZOO Planet
- Zoomer
- Žene na putu
- Ženska ekonomsko ekološko edukativna organizacija

MREŽE I ČLANSTVA BOŠ-A U 2024. GODINI

Koalicija 27 – Koalicija 27 udruženim radom svojih članica posvećeno zagovara i doprinosi procesu usklađivanja i primene politika, propisa i standarda Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena. Koaliciju 27 osnovale su organizacije civilnog društva 2014. godine prvenstveno radi praćenja i doprinosa pregovorima u vezi sa Poglavljem 27 (sada u Klastera 4) – životna sredina i klimatske promene. Vizija Koalicije 27 jeste unapređena i bezbedna životna sredina za dobrobit ljudi i prirode u čijem upravljanju građani i građanke aktivno učestvuju, oslanjajući se na dostupne, proverene i naučno zasnovane informacije. Organizacije civilnog društva iz Srbije udružene u Koaliciju 27 jesu: Alternativa za bezbednije hemikalije, Beogradska otvorena škola, Mreža za klimatsku akciju – CAN Europe, Centar za unapređenje životne sredine, Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, Inženjeri zaštite životne sredine, Mladi istraživači Srbije i Svetska organizacija za prirodu – WWF Adria. Sve organizacije udružene u ovu koaliciju svoj rad temelje na uverenju da zdrava i očuvana životna sredina vodi ostvarivanju dobrobiti ljudi i prirode i na zajedničkim vrednostima solidarnosti, transparentnosti i naučnosti. Koalicija 27 izdaje godišnji Izveštaj iz Senke koji prati objavu Izveštaja Evropske komisije i napredak reformi u oblasti zaštite životne sredine. U Izveštaju iz senke pruža se pregled dostignuća Republike Srbije u oblastima Poglavlja 27, zaštite životne sredine i klimatskih promena i daju preporuke kako unaprediti postojeće procese. Izveštaj se stavlja na uvid javnosti i šalje relevantnim nacionalnim i evropskim institucijama. Poslednjih godina, novinu u izveštajima predstavlja odeljak Zelene karte, koji pruža pregled sprovođenja politika zaštite i unapređenja životne sredine na lokalnom nivou na osnovu podataka do kojih dolaze organizacije podržane kroz različite programe Beogradske otvorene škole.

Regionalna mreža civilnog društva za praćenje reforme javne uprave Veber prati reformu javne uprave u državama Zapadnog Balkana. Beogradska otvorena škola članica je ove mreže od 2016. godine, a ukupni cilj delovanja mreže jeste da istakne značaj, poveća učešće i ojača civilno društvo na Zapadnom Balkanu tokom praćenja.

Američka privredna komora u Srbiji (AmCham) - Beogradska otvorena škola je u 2020. godini nastavila partnersku saradnju sa AmCham-om kroz niz aktivnosti - od povezivanja obrazovanja i tržišta rada, razvoja ljudskih resursa do unapređenja veština mladih ljudi i dokazanih lidera. BOŠ je učestvovao u izradi Agende komiteta za zaštitu životne sredine AmCham-a za period 2020-2022, kao i u iniciranju brojnih aktivnosti za saradnju ova dva sektora.

Beogradska otvorena škola članica je **Krovne organizacije mladih Srbije** od 2011. godine, a ujedno je i jedna od organizacija koja je učestvovala na osnivačkoj skupštini KOMS-a. BOŠ aktivno doprinosi radu ove organizacije koja ima za cilj da zastupa interese mladih razvijajući partnerski odnos sa državom, međusektorsku i međunarodnu saradnju i da podstiče aktivno učešće mladih u razvoju društva Srbije.

Srpska asocijacija menadžera (SAM) – Kroz aktivnosti u SAM-u, Beogradska otvorena škola je unapredila svoju vidljivost u poslovnoj zajednici i doprinela njenom razvoju, kao i unapređenju međusektorskog partnerstva.

Registar nacionalnog internet domena Srbije (RNIDS) – Beogradska otvorena škola jedan je od osnivača Registra nacionalnog interneta domena Srbije. U svom radu aktivno doprinosi razvoju interneta u Srbiji i pruža podršku u razvoju ove fondacije.

Beyond Fossil Fuels je inicijativa organizacija civilnog društva iz Evropske unije, zemalja Zapadnog Balkana i Turske u cilju dostizanja ciljeva Pariskog sporazuma, transformacije energetskog sektora Evrope u nisko-ugljenični sistem i napuštanja uglja kao energenta. Inicijativa ima za cilj otklanjanje negativnih efekata uglja na javno zdravlje, društveno, ekonomiju i životnu sredinu.

Climate Action Network (CAN) Europe – CAN Europe je vodeća Evropska koalicija organizacija koje se rade na rešavanju problema klimatskih promena. Sa preko 170 aktivnih organizacija članica, iz 38 evropskih država, koje predstavljaju više od 1.500 organizacija civilnog društva i više od 47 miliona građana, CAN Europe promovise održivu klimu, energiju i razvojne politike na području cele Evrope. Ova mreža podstiče organizacije civilnog društva da utiču na dizajn i razvoj efektivnih politika koje se tiču klimatskih promena u Evropi, kako u zemljama Evropske unije, tako i u državama koje nisu članice.

Zelena stolica predstavlja mrežu preko 60 organizacija civilnog društva, koje se bave pitanjem zaštite životne sredine. Osnovana je 2013. godine sa idejom stalnog učešća predstavnika civilnog sektora na sednicama Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine Republike Srbije.

Misija Zelene stolice je unapređenje komunikacije sa zakonodavnom granom vlasti kroz uspostavljen mehanizam, jedini takve vrste, i ostvarivanje uticaja na poboljšanje zakonskih predloga u oblasti životne sredine. Ovaj jedinstveni mehanizam omogućava kontinuirano i koordinisano učešće predstavnika civilnog društva u radu Odbora i jedan je od najvažnijih mehanizama uključivanja građana u rad skupštinskih odbora koji se koriste u Narodnoj skupštini. Predstavnici Zelene stolice imaju mogućnost da tokom sednice učestvuju u debati, daju komentare na teme koje su na dnevnom redu, kao i predloge unapređenja zakonskih i podzakonskih rešenja predstavljenih na sednici. Osnovna ideja i namera rada kroz ovaj mehanizam je da se narodnim poslanicima, članovima Odbora, pruži stručna ekspertiza, da uvid civilnog sektora, kao i sa lokalna. Tokom 2023. godine, Beogradska otvorena škola je bila deo koordinacionog tima Zelene stolice, koji je zadužen za praćenje aktivnosti odbora, komunikaciju članica Zelene stolice sa članovima Odbora, delegiranje predstavnika Zelene stolice na sednice Odbora, redovno izveštavanje članova mreže o održanim sednicama, kao i organizovanje drugih aktivnosti za članove mreže.

Mreža dobre energije – Dobrovoljna platforma za povezivanje lokalnih samouprava i partnera iz javnog, civilnog i poslovnog sektora, koji su posvećeni i imaju ambicije, primenu i širenje dobre prakse i rešenja u lokalnoj energetici. Mrežu su zajedno osnovala tri grada i opštine (Piroć, Šabac i Vrbas) i tri organizacije civilnog društva (Beogradska otvorena škola, RES fondacija i Pokret gorana Vojvodine) koji su se opredelili za rad na razvoju i primeni ambicioznih energetske i klimatske politike na lokalnom nivou. Poslednjih godina, fokus rada organizacija okupljenih u Mreži dobre energije je jaćanje kapaciteta nedržavnih aktera za delovanje na planu održive lokalne energetske i klimatske politike.

**Mreža
Dobre
Energije**

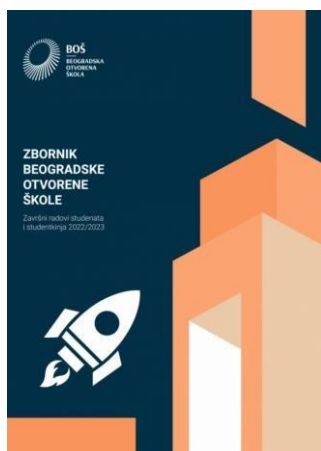

ASOCIJACIJA ONLAJN MEDIJA Beogradska otvorena škola je od 2015. godine ćlanica udruženja **Asocijacie onlajn medija**, a ujedno je i jedan od osnivaća ovog udruženja. Asocijacija onlajn medija ima za cilj razvoj i promociju etićkih standarda izveštavanja na internetu, afirmaciju slobodnog, nezavisnog i profesionalnog rada onlajn medija i promociju etićkih standarda i javnog interesa u sferi javnog informisanja, kao i jaćanje uloge onlajn medija u demokratizaciji društva. Takođe, Beogradska otvorena škola ima svog predstavnika u Nadzornom odboru ovog udruženja.

ČLANSTVA U RADNIM GRUPAMA I TELIMA

- HR forum Američke privredne komore u Srbiji;
- Labor Task Force Američke privredne komore u Srbiji;
- Međuministarska radna grupa za praćenje sprovođenja Strategije reforme javne uprave za period 2021 - 2030. godine, sa pripadajućem Akcionim planom;
- Otvoreni model koordinacije za obrazovanje odraslih;
- Posebna međuministarska radna grupa za izradu i praćenje implementacije petog Akcionog plana za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu u Republici Srbiji;
- Posebna radna grupa za izradu Predloga akcionog plana za sprovođenje Strategije za stvaranje podsticajnog okruženja za razvoj civilnog društva, za period od 2022 - 2030. godine;
- Radna grupa za izmene i dopune Zakona o energetici;
- Radna grupa za izradu Nacrta zakona o zaštiti vazduha;
- Radna grupa za izradu podzakonskih akata za karijerno vođenje i savetovanje;
- Radna grupa za izradu Strategije za primenu Konvencije o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine (Arhuska konvencija) sa Akcionim planom;
- Radna grupa za izradu Dijagnostike pravedne energetske tranzicije;
- Radna grupa za izradu Integrisanog nacionalnog energetskog i klimatskog plana;
- Radna grupa za izradu Strategije razvoja energetike;
- Radna grupa za izradu Strategije za primenu Arhuske konvencije;
- Radna grupa za izradu Strategije zaštite životne sredine;
- Radna grupa za otvorene podatke;
- Radna grupa za praćenje sprovođenja Strategije zapošljavanja u Republici Srbiji za period od 2021. do 2026. godine i Akcionog plana za period od 2021. do 2023. godine;
- Radna grupa za pripremu izmene pravnog okvira konsultacija i javne rasprave;
- Radna grupa za radne prakse;
- Radna grupa za unapređenje kvaliteta usluga karijernog vođenja i savetovanja;
- Savet za stvaranje podsticajnog okruženja za razvoj civilnog društva;
- Savetodavni odbor Coca-Cole HBC;

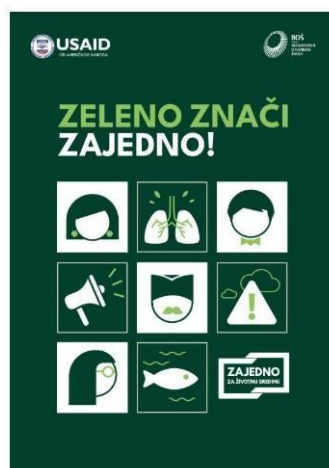
IZDANJA BOŠ-A U 2024. GODINI

Zbornik završnih radova studenata i studentkinja 2022/2023.

Energetska tranzicija - Zgradu po zgradu

Zeleno znači zajedno

Energetski miks – Albanija, Severna Makedonija i Srbija: Koncept saradnje u oblasti obnovljivih izvora energije na Balkanu

Godine prolaze, mi stojimo

Agenda 2030 u Srbiji: Da li je cilj na vidiku?

**ANALIZA FINANSIRANJA ZAŠTITE ŽIVOTNE
SREDINE U PERIODU 2014-2023. GODINE:
MALO PARA, MALO MUZIKE**

Analiza finansiranja zaštite životne sredine u periodu 2014-2023. godine: Malo para, malo muzike

Začarani krugovi – Prakse, prepreke i potrebe organizacionog razvoja organizacija civilnog društva u Srbiji

Evropski izveštaj o virtuelnim praksama

Predlog praktične politike za unapređenje programa virtuelnih praksi na nivou EU

Predlog praktične politike za unapređenje programa virtuelnih praksi na nivou Srbije

BOŠ PORTALI

BEOGRADSKA OTVORENA ŠKOLA

Zvanični sajt [Beogradske otvorene škole](#) je najvažniji alat komunikacije na kome se nalaze sve informacije o radu organizacije, viziji, misiji i strukturi, kao i relevantni izveštaji i dokumenta. BOŠ sajt sadrži i segmente o zaposlenima, aktuelnim i realizovanim projektima, publikacijama, postignućima, partnerima i saradnicima, a jednostavnim pregledom dostupan je uvid u ostale BOŠ portale. Sajt se ažurira na dnevnom nivou, tako da su posetiocima dostupne najnovije informacije o aktuelnim konkursima i najavama događaja, kao i vesti koje se odnose na projektne aktivnosti svakog tima. Zvanična internet prezentacija koncipirana je tako da sve aktivnosti organizacije čini transparentnim i razumljivim široj javnosti. BOŠ portal je u toku 2024. godine imao više od 100.000 pregleda, a pored srpske, sve informacije su dostupne i na engleskoj verziji sajta.

PROGOVORI O PREGOVORIMA

[Portal Progovori o pregovorima](#) nastao je 2013. godine, u okviru istoimene inicijative i već više od deset godina prati proces evropske integracije Srbije i Zapadnog Balkana, kao i različita dešavanja unutar Evropske unije. Osnovni cilj portala je da informiše građane i građanke i pruži ažurne informacije o procesu integracije Srbije i regiona.

U kategoriji [Vesti](#) svakodnevno se objavljuju informacije o procesu pristupanja Evropskoj uniji, ali i temama na nacionalnom nivou. U kategoriji [Bilten](#) nalaze se svi brojevi mesečnog biltena portala. Kroz bilten se svakog meseca obrađuju različite aktuelne teme, aspekti i perspektive u vezi sa Evropskom unijom kako na nacionalnom, tako i na regionalnom i evropskom nivou. U 2024. godini nastavljeno je unapređivanje biltena na platformi [issuu](#), koja je prilagođena potrebama čitalaca i dodatno olakšava čitanje. Bilten trenutno ima preko 115 izdanja, i više od 3.700 pretplatnika. Implementirana je ideja POPsetnik – uredničkog odabira za čitaoce i čitateljke kako ne bi propustili najvažnije vesti, analize iz prethodnog meseca, dok je za sam format POPsetnika otvorena rubrika [Perspektiva](#). Kategorija [Analize](#) sadrži dubinske analize, koje se najčešće tiču aktuelnih dešavanja u Srbiji, regionu, Evropskoj uniji i svetu. Neke od tema koje su tokom 2024. godine bile aktuelne i obrađene u analizama su: novi Plan rasta za Zapadni Balkan, izbori za Evropski parlament, reformska agenda Republike Srbije, ETIAS i EES sistemi, izbori za predsednika Sjedinjenih Američkih Država i mnoge druge.

Tokom 2024. intenzivirana je produkcija podkasta [Progovori o pregovorima](#) sa ciljem dodatne diverzifikacije i povećanja sadržaja o procesu evropske integracije. Kreirano je ukupno 11 epizoda podkasta. Sve epizode dostupne su u kategoriji [Podkast](#). U podkastima su autori i gosti obradili različite teme, od superizborne godine u svetu, preko značaja međunarodnih rezolucija i faznog pristupanja Evropskoj uniji, do sumiranja godine i studentskih blokada. Osim toga, na portalu su dostupni podaci [o dosadašnjem toku pristupnih pregovora Srbije i Evropske unije](#) uključujući sva dokumenta koja su relevantna za proces - sporazumi, ugovori, izveštaji Evropske komisije, pregovaračke pozicije.

Tokom 2024. godine objavljeno je preko 170 vesti, 80 autorskih tekstova analiza, četiri intervjua, 11 epizoda podkasta i 11 brojeva biltena. U 2024. kreiran je [Instagram nalog portala](#), sa ciljem podizanja vidljivosti teme, uz doseg objava od 440.502 osobe. Pregledi na portalu u 2024. iznosili su 46,844. U procesu je još jedan redizajn portala, kako bi ceo veb-sajt bio pregledniji. Takođe, redakcija je postala veća za 22 nova dopisnika i dopisnica.

EU RESURS CENTAR ZA CIVILNO DRUŠTVO U SRBIJI

[EU Resurs centar E platforma](#) služi kao sveobuhvatan resursni centar za sve zainteresovane strane u procesu integracije Srbije u EU. Platforma sadrži informativne sadržaje, pružajući analize, intervjue sa stručnjacima, relevantne pozive, ali i video lekcije i drugi edukativni materijal. Ukupan broj pregleda stranice u 2024. je gotovo 75.000. Najviše pregleda zabeleženo je na stranicama o otvorenim pozivima za donacije i drugim oblicima podrške, kao i aktuelnim vestima. Takođe, primetan je porast interesovanja za video lekcije i druge oblike E-učenja.

U okviru informativnog dela E-platforme, svakodnevno se objavljuju informacije u vezi sa civilnim sektorom i promovišu inicijative različitih organizacija, ključni uspesi u reformskim procesima, ali i ukazuje se na ključne izazove. Uvedena je i sekcija E-biblioteka, sa korisnim linkovima za organizacije civilnog društva: zvanični sajtovi EU, Delegacija EU u Srbiji, državne institucije, edukativni izvori. Takođe, tu se nalaze i istraživanja, publikacije i analize. Tokom 2024. godine, proizvedeno je 12 izdanja mesečnog biltena koji su distribuirani na više od 1.200 adresa. Sva izdanja biltena su arhivirana na E-platforni (u sekciji E-biblioteka), a postoji i pop-up poziv za registraciju. Za lakšu navigaciju i bržu pretragu, uveden je Chatbot koji korisnicima omogućava da od prvog pristupa E-platforni brzo dobiju odgovore na pitanja, ili da budu upućeni na relevantne izvore. Od uvođenja ove usluge, uspostavljena je komunikacija sa više od 110 različitih IP adresa.

ZA ŽIVOTNU SREDINU

Portal [Za životnu sredinu](#) je glavni komunikacioni kanal petogodišnjeg projekta Zajedno za životnu sredinu, kreiran radi povezivanja sa različitim ciljnim grupama projekta – upravljačima zaštićenih područja, donosiocima odluka, poslovnom zajednicom, predstavnicima organizacija civilnog društva i medija, kao i zainteresovanim građanima. Na naslovnoj strani portala uredno se ažuriraju aktuelni pozivi za otvorene programe podrške, kao i najnovije vesti o aktivnostima projektnog konzorcijuma i lokalnih partnera širom Srbije. Broj pregleda portala u 2024. godini iznosio je gotovo 40.000.

MINGL

[Portal Mingl](#) je nastao 2007. godine i od tada se na njemu svakodnevno objavljuju informacije i vesti o neformalnim obrazovnim programima, stipendijama, radionicama, kursevima, razmenama i temama koje su važne mladima. Tokom prvih šest godina rada, kroz Mingl su informisani primarno srednjoškolci/ke, međutim, vremenom su na Minglu svoja interesovanja mogli da zadovolje i nešto stariji mladi ljudi.

Mingl portal sadrži nekoliko kategorija: Otkrij, Dođi, Pokreni se i Mingl kutak. Tokom 2024. dodatno je razvijena dopisnička mreža, te Mingl kutak predstavlja najvažniju kategoriju u okviru koje se objavljuju autorski tekstovi dopisnica i dopisnika portala. Objavljeno je više od 100 dopisničkih tekstova koji su se bavili različitim temama od značaja za mlade, poput: mladih na tržištu rada, ekologijom, mentalnim zdravljem mladih, medijskom pismenošću, rodnom ravnopravnošću, itd. Osim autorskih tekstova, objavljuvani su i tekstovi u ostalim kategorijama, te ukupan broj vesti objavljenih na portalu prelazi 300 objava.

Redakcija portala je tokom 2024. godine proširena sa još 15 stalnih dopisnika i dopisnica koji dolaze iz različitih gradova u Srbiji. Na Instagram profilu portala u 2024. godini objavljeno je 50 video sadržaja, dok broj pratilaca iznosi 3.100. U 2024. godini, uredništvo portala pokrenulo je autorsku emisiju Pravo mesto, u okviru koje su gostovali različiti glumci, umetnici, aktivisti i razgovarali o temama važnim za mlade. Ukupan broj pregleda sajta u 2024. godini iznosi 86.000.

Podsajt portala Mingl pod nazivom **Mladi i mediji** kreiran je sa ciljem bolje vidljivosti rezultata projekata podržanih medija i organizacija civilnog društva za mlade. Namenjen je pre svega, mladima, ali i ostalim zainteresovanim za projekat „Mladi i mediji za demokratski razvoj” i njegove rezultate. Portal se sastoji iz četiri glavne kategorije: *O projektu*, *Vesti*, *Javni poziv* i *Partneri*.

U kategoriji *O projektu*, kao i na naslovnici, mogu se pronaći opsežne informacije o čitavom projektu „Mladi i mediji za demokratski razvoj”, kao i ključnim rezultatima koji su ostvareni u okviru celokupnog projekta. Rubrika *Vesti* je prostor gde posetioci Mingl sajta mogu da se informišu o lokalnim inicijativama širom Srbije, o pojedinačnim aktivnostima – obukama organizovanim od strane BOŠ tima, prilikama za mlade (obukama, konkursima, tribinama), ali i ostalim aktivnostima u kojima mogu da uzmu učešće i drugim značajnim vestima koje lokalni

Ovaj deo portala takođe pruža priliku podržanim organizacijama za mlade i medijima da svoje vesti šalju i time ostvare veću čitanost medijskih sadržaja, čak i nakon završetka projekta. Za sve oni koji planiraju da se prijave i žele da se informišu o roku i propozicijama otvorenih javnih poziva na projektu, na raspolaganju je istoimena kategorija.

Pregled svih dosadašnjih podržanih organizacija i medija, njihovi ciljevi i misije, te rezime projekata koji su podržani mogu se pronaći u rubrici *Partneri*, vidljivoj i na početnoj stranici. Ona je podeljena po projektnim ciklusima i služi transparentnom predstavljanju projektnih ideja i podržanih medija i organizacija za mlade koje je BOŠ podržao na projektu „Mladi i mediji za demokratski razvoj”.

Poseban deo portala Mingl, pod nazivom **Akademija novinarstva**, pokrenut je sa ciljem da pruži informacije o radu istoimenog edukativnog programa koji se realizuje kroz projekat i namenjen je mladim novinarima i novinarkama koji teže stručnom usavršavanju i produbljivanju znanja, polaznicima, te alumnistima Akademije novinarstva, ali i široj publici portala Mingl koju pretežno čine mladi.

Podsajtom dominiraju tri osnovne kategorije: *Završni radovi*, *Polaznice i polaznici* i *Vesti*.

Završni radovi polaznika i polaznica predstavlja ključnu rubriku ovog sajta, jer se u njoj mogu pronaći svi medijski sadržaji nastali kao produkt ovog programa. Ova kategorija je podeljena po generacijama polaznika/ca Akademije, a na kraju svakog teksta naveden je autor/ka, kao i mesto gde je tekst izvorno objavljen. Kategorija *Polaznici i polaznice*, koja se nalazi i na naslovnoj strani, sadrži kratke preglede biografija svih učesnika i učesnica nekog od ciklusa programa Akademije novinarstva. U rubrici *Vesti*, posetioci sajta mogu da se informišu o svim novostima koje su u vezi sa realizacijom programa, poput održanim treninzima, nagrađenim najboljim medijskim radovima i pozivima za neki od novih ciklusa programa.

BOŠ KARIJERA

[BOŠ Karijera](#) je prvi besplatni karijerni onlajn sistem u Srbiji, lansiran 2011. godine, sa ciljem pružanja podrške i osnaživanja mladih i odraslih za samostalno i sistemsko upravljanje karijerom. Korisnici portala su srednjoškolci, mladi, ali i nastavnici, roditelji i stručnjaci koji se bave karijernim vođenjem i savetovanjem. Na pitanja u okviru karijernog savetovaništa na BOŠ Karijeri u toku 2024. godine ažurno je odgovarao tim koji je prošao kroz obuke za karijerno informisanje i onlajn karijerno savetovanje. Ukupan broj pregleda u 2024. godini je veći od 30.000, dok ukupan broj registrovanih članova iznosi 61.284. Takođe, u 2024. godini je objavljeno više od 50 tekstova namenjenih mladima i više od 200 mladih dobilo je podršku za upravljanje karijerom.

RADNE PRAKSE

Portal Radne prakse predstavlja glavno čvorište svih važnih podataka o kvalitetnim radnim praksama. Veb-sajt radneprakse.bos.rs sadrži sve relevantne informacije, istraživanja, analize i dokumenta od važnosti za kvalitetno uređivanje oblasti radnih praksi. Na portalu je moguće pogledati javnu raspravu o Nacrtu zakona o radnoj praksi sprovedenoj u Beogradu, čitati Zakon o radnoj praksi i pristupiti prethodno sprovedenim istraživanjima od strane tima Beogradske otvorene škole. Platforma je u 2024. zabeležila oko 500 poseta.

ENERGIJA ZAJEDNICE

Portal [Energija zajednice](#) lansiran je sa ciljem da ponudi detaljnije instrukcije koje prate i relevantni izvori dodatnih informacija u vezi sa proizvodnjom energije iz obnovljivih izvora u vlasništvu energetske zadruge. Posebna sekcija posvećena je primerima dobre prakse na teritoriji Srbije koja će inspirisati i pokrenuti osnivanje novih zadruga. Portal je namenjen i umrežavanju novih aktera sa iskusnim osnivačima energetske zadruge.

MOVE.LINK.ENGAGE.

[Move.Link.Engage.](#) je portal Beogradske otvorene škole posvećen istoimenoj konferenciji koja već deset godina predstavlja forum za otvorene diskusije i mesto okupljanja stručnjaka iz civilnog, javnog, poslovnog sektora, kao i predstavnika nacionalnih, regionalnih i EU institucija. Portal Move.Link.Engage. je u 2024. godini redizajniran u skladu sa vizuelnim identitetom konferencije, ali nije korišćen kao kanal komunikacije, budući da su učesnici događaja bili partneri.

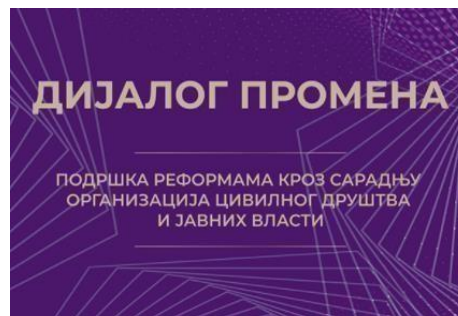
JAVNOST NA POTEZU

BOŠ
 BEOGRADSKA
 OTVORENA
 ŠKOLA

[Javnost na potezu/Javni uvid](#) je platforma pokrenuta 2024. godine kako bi olakšala učešće građana u procesima donošenja odluka. Na prvoj strani omogućen je pregled dokumenata koji su trenutno u procesu izrade. Građani učešće u javnim raspravama mogu uzeti tako što će preuzeti pripremljene komentare ili šablone za podnošenje komentara nadležnim institucijama.

DIJALOG PROMENA

Za potrebe eksterne komunikacije sa javnošću i interne komunikacije sa partnerima na projektu Dijalog promena: Podrška reformama kroz saradnju organizacija civilnog društva i javnih vlasti, BOŠ je razvio platformu [Dijalog promena](#). Platforma je čvorište svih informacija o implementaciji projekata, radu projektnih i programskih partnera u unapređenju postojećih i razvijanju novih pristupa u dijalogu zainteresovanih strana.

JAVNO ZAGOVARANJE

Za potrebe eksterne komunikacije sa javnošću i interne komunikacije sa partnerima na projektu „Aktivni građani - bolje društvo: zagovaranjem ka saradnji i demokratskom razvoju“, BOŠ je razvio platformu www.javnozagovaranje.bos.rs. Ova platforma bila je čvorište svih informacija o implementaciji projekta, radu projektnih i programskih partnera u realizaciji njihovih zagovaračkih inicijativa,

kao i projektnih aktivnosti koje su usmerene ka jačanju kapaciteta partnera u javnom zagovaranju.

TRANSFORMATOR

Platforma [Transformator civilnog društva](#) kreirana je za potrebe projekta „Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji“. Cilj platforme bio je da olakša komunikaciju i pruži neophodne informacije kako programskim partnerima, tako i zainteresovanim organizacijama civilnog društva. Osim dela platforme koji je služio za unutrašnju komunikaciju programskih partnera međusobno, ali i sa projektnim timom Beogradske otvorene škole, platforma sadrži značajne materijale za unapređenje znanja, kao i medijski sadržaj koji pruža relevantne informacije u vezi sa stanjem i aktivnostima civilnog društva u Srbiji.

BOŠ PODKASTI

Svaka od epizoda BOŠ podkasta može se slušati kao audio fajl, ali i skinuti na lični računar ili mobilni telefon, te korisnik može da postane i pretplatnik. U cilju dodatne promocije i popularizacije svojih serijala, BOŠ je ostvario saradnju sa regionalnim podkast agregatorom – Podcast.rs, platformom koja na jednom mestu okuplja podkaste iz Srbije i regiona.

PROGOVORI O PREGOVORIMA

[Podkast Progovori o pregovorima](#) je edukativni i analitički podkast o procesu pristupanja Srbije i regiona Evropskoj uniji. U njemu se obrađuju različiti aspekti integracije, ali i aktuelni događaji vezani za Evropsku uniju, svetska, regionalna i nacionalna dešavanja. Tokom 2024. godine objavljeno je 11 epizoda na različite teme.

U epizodi autorke Jovane Popove Paunović, gost Srđan Cvijić objašnjava 2024. kao super izbornu godinu, odnosno godinu kada će najviše ljudi sa pravom glasa izaći na birališta, te kako će to uticati na promenu globalne politike. Jedanaesta epizoda analizira značaj međunarodnih rezolucija. Autor Goran Sandić i gost Miloš Hrnjaz objašnjavaju prirodu međunarodnog prava i njegovoj ulozi u sprečavanju sukoba. Autor Vladimir Pavlović i gošća Milena Mihalović u dvanaestoj epizodi razgovaraju o modelu faznog pristupanja Evropskoj uniji. Pružaju uvid u mogućnosti koje nudi fazno pristupanje zasnovano na zaslugama, trinaesta epizoda je posvećena stavovima mladih o Evropskoj uniji.

O evroskeptičnosti kod mladih ljudi u Srbiji i njihovom razumevanju Evropske unije, odnosno mogućnosti koje Evropska unija pruža, razgovarali su autor Veljko Jovanović i Lazar Simić. Evropski izbori bili tema u četrnaestoj epizodi podkasta, koju je kreirao Branislav Cvetković, čiji gost je bio Nikola Burazer. Nikola je predočio kakav nas sastav Evropskoj parlamenta očekuje i ima li bojazni od skretanja političkog spektra udesno. Petnaestom epizodom najavljena je politička trka na relaciji Kamala Haris i Donald Tramp. Predviđanjem ko će pobediti i da li će to i kakve reperkusije imati po međunarodnu politiku, bavili su se autor emisije Pavle Nedić sa gostima Stevanom Nedeljkovićem i Milanom Krstićem. Vojni analitičar Aleksandar Radić bio je gost Ivane Ranković povodom vraćanja vojne obaveze u Republiku Srbiji, u šesnaestoj epizodi podkasta. Razgovarali su o stanju u kasarnama, motivima ovakve odluke i koga će ova obaveza da zahvati.

U narednoj epizodi smo analizirali rezultate završenih predsedničkih izbora u Sjedinjenim Američkim Državama. Zbog uigranosti tandema Stevan Nedeljković – Milan Krstić, ali i zbog odličnih predikcija u prethodnoj epizodi, Pavel Nedić ih je ponovo ugostio u BOŠ podkast studiju. Nedugo nakon završenih izbora u Americi, stigao je izveštaj Evropske komisije za Srbiju, te je logično to bila tema osamnaeste epizode koju je vodio novinar Danilo Savić sa gošćom Jovanom Popovom Paunović. Povodom spekulacija da li će Srbija do kraja godine otvoriti Klaster 3, dopisnica Sabina Sali ugostila je Draganu Đuricu. Stanje i spremnost Srbije da otvori Klaster 3 bio je fokus devetnaeste epizode. Poslednja prošlogodišnja epizoda, odnosno dvadeseta, bila je povod za sumiranje 2024. godine. Autor epizode bio je Lazar Simić, dok je za svog gosta imao analitičara Bobana Stojanovića. Epizoda je obuhvatila i tada nadolazeće studentske blokade na fakultetima u Srbiji, odnosno studentske zahteve.

DIJALOG O PROMENAMA

Beogradska otvorena škola pokrenula je serijal podkasta [Dijalog o promenama](#), kako bi otpočela diskusiju o (ne)postojanju dijaloga između organizacija civilnog društva i javnih vlasti u Srbiji. Objavljeno je ukupno šest epizoda: Kreni – promeni i zeleni aktivizam, Civilni i javni sektor: kako do partnerstva, Aerozagađenje, Žensko preduzetništvo, Javno – privatno partnerstvo, Deca, sport i nasilje. Gosti podkast serijala bili su Kristina Urošević iz Kreni-promeni, Aleksandra Đurović iz BOŠ-a, Ana Pecarski iz Tima 42 i Mirjana Prodanović iz EPUS Kraljevo, Vesela Vlašković iz InTER-a i Jelena Žunić Cicvarić iz Užičkog centra za prava deteta.

DRUGA STRANA PRIČE

Podkast serijal [Druga strana priče](#), Beogradska otvorena škola realizovala je u partnerstvu sa Fondacijom za otvoreno društvo i pokrenula diskusiju o rodnoj ravnopravnosti, evro-integracijama, aktivizmu i obrazovanju. Da li je budućnost ženska, da li je Srbija kredibilan partner Evropskoj uniji, šta znači biti funkcionalno pismen i koji su dometi direktne demokratije, neka su od pitanja na koja smo pokušali da damo odgovor u epizodama: Budućnost je ženskog roda, Evropski put između nade i realpolitike, Građanski aktivizam: demokratija na delu i Obrazovanje za funkcionalnu pismenost. Gosti podkasta bili su alumnisti Fondacije za otvoreno društvo, koji su svoje školovanje završili u inostranstvu, i sada se u Srbiji bave važnim društvenim pitanjima – Zorana Antonijević, Bojan Elek, Biljana Đorđević i Aleksandar Bulajić, dok je voditelj podkasta novinar Filip Lukić.

KORAK ZA ISKORAK

Podkast [Korak za iskorak](#) realizovali su studenti 29. generacije Studija budućnosti, sa ciljem da podstaknu omladinski aktivizam. Iz ove podkast epizode, slušaoci mogu da saznaju kako izgleda baviti se aktivizmom od ranih godina, kao i zašto je važno biti pokretač pozitivnih promena.

POŽURI POLAKO

Nekadašnji studenti i studentkinje Beogradske otvorene škole iz XXVII generacije pripremili su svoje završne radove u formi podkasta [Požuri polako](#). Ovaj serijal sastoji se od 12 tematskih epizoda, u okviru kojih su studenti istraživali teme koje ih interesuju - građansko novinarstvo, marketing, budućnosti penzija, neolitska kultura, virtuelna realnost, uticaju avio-industrije na klimatske promene i uticaju popularne muzike na mlade. Cilj podkasta bio je da studenti iskažu svoja mišljenja, ali i da kroz ovu inovativnu formu izrade završni projekat u okviru Studija budućnosti.

PROGRAMSKE OBLASTI

CIVILNO DRUŠTVO

Beogradska otvorena škola u okviru programske oblasti Civilno društvo radi na jačanju kapaciteta civilnog i javnog sektora pružanjem stručnih, inovativnih i kvalitetnih usluga, ali i na prepoznavanju organizacija i institucija koje su spremne da menjaju i unapređuju sebe, svoje okruženje i zajednicu u kojoj rade.

BOŠ razvija i osnažuje civilno društvo i nezavisne medije u Srbiji, kako kroz izgradnju i jačanje njihovih kapaciteta, tako i kroz umrežavanje i povezivanje. Naš cilj u ovoj oblasti je da odgovorimo na postojeće izazove u saradnji organizacija civilnog društva i javnih vlasti za rešavanje konkretnih problema u zajednici, kao i da unapredimo postojeće i razvijemo nove pristupe u dijalogu različitih aktera.

U okviru programske oblasti Civilno društvo, u 2024. godini, sprovedeni su sledeći projekti:

- EU Resurs centar za civilno društvo u Srbiji;
- Zajedno za životnu sredinu;¹
- Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji – Europe ASAP;²
- Mladi i mediji za demokratski razvoj;
- Civilno društvo za energetska tranziciju;³

¹ Detaljnije o projektu *Zajedno za životnu sredinu* pročitajte u okviru programske oblasti Energija, klima i životna sredina.

² Detaljnije o projektu *Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji – Europe ASAP* pročitajte u okviru programske oblasti Evropske integracije.

³ Detaljnije o projektu *Civilno društvo za energetska tranziciju* pročitajte u okviru programske oblasti Energija, klima i životna sredina.

EU Resurs centar za civilno društvo u Srbiji

U 2024. godini, Beogradska otvorena škola nastavila je sa realizacijom svog četvorogodišnjeg programa EU Resurs centar za civilno društvo u Srbiji, koji je počeo u januaru 2023. Program je podržan od strane Delegacije Evropske unije u Srbiji, a sprovodi ga Beogradska otvorena škola kao lider Konzorcijuma, zajedno sa: Užičkim centrom za prava deteta, ENECA-om i Novosadskom novinarskom školom, koji predstavljaju regionalne resurs centre. Dodatno, program se sprovodi i sa Mladim poljoprivrednicima Srbije, Novom planskom praksom i Sigurnim stazama kao ekspertskim resurs centrima zaduženim za specifične, nedovoljno razvijene oblasti koje su u fokusu programa.

Cilj programa EU Resursnog centra za civilno društvo u Srbiji je unapređenje kapaciteta organizacija civilnog društva i neformalnih grupa kroz pružanje finansijske i ekspertske podrške, kao i doprinos procesu decentralizacije i omogućavanje aktivnog građanskog angažovanja. Kroz ove aktivnosti, program ima za cilj da doprinese procesu evropskih integracija Srbije, kao i da unapredi ulogu civilnog društva u donošenju odluka na svim nivoima vlasti.

Druga godina programa obuhvata period od 1. januara do 31. decembra 2024. godine. Tokom ove godine, tim Beogradske otvorene škole uspešno je razvijao ključne komponente programa, realizujući niz aktivnosti koje pružaju finansijsku i stručnu podršku organizacijama civilnog društva i neformalnim grupama širom Srbije, promovisanjem decentralizacije i približavanjem Srbije Evropskoj uniji kao konačnom cilju.

Tri glavna stuba aktivnosti tokom 2024. godine obuhvatala su:

- Program podrške zajednici, civilnom društvu i neformalnim grupama - Help Desk sistem,
- Program jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva i
- Program donacija.

Program podrške zajednici

Tokom izveštajnog perioda za 2024. godinu, BOŠ tim je obavio ukupno **320 individualnih intervjua** sa predstavnicima civilnog društva, zasnovanih na razvijenom komunikacijskom scenariju. Pored toga, održano je više od **167 onlajn intervjua sa korisnicima donacija**. Cilj intervjua je pružanje dodatne podrške korisnicima granta kroz EURC program izgradnje kapaciteta. Razvijeni su i novi alati i procedure za unapređenje rada. U proteklih 12 meseci, razvijene su tri nove procedure koje su dodatno unapredile komunikaciju sa zajednicom: radni paket za mentorske procese, radni paket za ispitivanje potreba za jačanjem internih kapaciteta podržanih organizacija civilnog društva korisnica programa donacija, radni paket za ispitivanje potreba za jačanjem internih kapaciteta podržanih neformalnih grupa korisnica donacija. Pored toga, tim zadužen za komunikaciju sa zajednicom razvio je i pet dodatna alata: Chat bot Apollo; Excel tabela za praćenje ispitivanja potreba za jačanjem internih kapaciteta korisnika donacija; Upitnik za ispitivanje potreba za jačanjem internih kapaciteta organizacija kao korisnica donacija; Upitnik za ispitivanje potreba za jačanjem internih kapaciteta neformalnih grupa kao korisnica programa donacija; Forma za izveštaj održanih ispitivanja potreba organizacija organizacija.

Organizacije i neformalne grupe sa kojima je uspostavljena direktna komunikaciju dolaze iz čak **68 gradova/opština**, što je ukupno **24 okruga i Grad Beograd**.

U 2024. godini nastavljen je rad na **Bazi registrovanih organizacija civilnog društva**. Tokom **2024. godine, registrovano je 103 nova korisnika, što organizacija, što neformalnih grupa**. Baza civilnog društva do sada **ukupno broji 236 organizacija i neformalnih grupa** u svom portfoliju. Baza registrovanih organizacija civilnog društva predstavlja ličnu kartu svake organizacije. Na osnovu ovih podataka, svako ko poseti E-platfomu može lako da se informiše o aktivnim i relevantnim organizacijama i neformalnim grupama.

Pored toga, kako bi dosegli do što više aktivnih organizacija, medija, neformalnih grupa i aktivista, tim zadužen za komunikaciju sa zajednicom nastavio je da mapira sve aktivne organizacije i neformalne grupe širom Srbije. Kreirana interna baza je tokom 2024. godine dalje unapređena i usavršena i trenutno se sastoji od više od **1.012 kontakata**. Ova baza podataka je interni dokument i predstavljala je prvi korak u komunikaciji sa aktivnim predstavnicima civilnog društva širom Srbije.

Program jačanja kapaciteta

Program jačanja internih kapaciteta razvija se u tri pravca: treninzi mekih i ekspertskih veština; program mentorstva; video lekcije. Tokom proteklih 12 meseci održan je ukupno **41 trening na 27 različitih tema**, obuhvatajući kako treninge mekih veština, tako i ekspertске treninge iz oblasti ekspertize članova konzorcijuma.

Trening o finansijskoj održivosti

Program za izgradnju kapaciteta značajno je doprineo rastu sektora civilnog društva. Aktivno učešće mnogih organizacija i pojedinaca, uz finansijsku podršku dovelo je do poboljšanja kapaciteta u ključnim oblastima. Ovaj uticaj je posebno primetan u ojačanim sposobnostima **138 jedinstvenih organizacija civilnog društva**, kao i **dubljem angažovanju sa 57 organizacija**, sa kojima je rad u oblasti jačanja internih kapaciteta već uspostavljen tokom prethodne godine. Pored podrške organizacijama civilnog društva, program je takođe pružio pomoć u izgradnji kapaciteta **66 jedinstvenih neformalnih grupa**, jačajući njihove unutrašnje sposobnosti. Ovi naponi su poboljšali njihovu sposobnost da pokreću promene kroz zagovaranje, angažman građana, zajedničko donošenje odluka i međusektorske partnerstva. Ideja o decentralizaciji pretila se i na program jačanja internih kapaciteta, te su gledajući teritorijalnu pokrivenost, organizacije i neformalne grupe, koje su prošle program u 2024. godini dolazile iz svih okruga širom Srbije i Grada Beograda. **Organizacije dolaze iz 74 različita grada i opštine**, a izdvajaju se: Beograd, Kragujevac, Aranđelovac, Novi Sad, Zaječar, Leskovac, Loznica, Smederevo, Sremska Mitrovica, Zrenjanin, Sokobanja, Subotica, Niš, Bor, Šabac, Novi Pazar, Čačak, Vranje, Priboj, Kruševac, Prijepolje, Užice, Bajna bašta, Kostolac, Lajkovac, Žagubica, Petrovac na Mlavi, Preševo, Velika Plana, Čuprija, Paraćin, Valjevo, Arilje, Smederevska Palanka, Žabalj, Aleksinac, Kikinda, Jagodina, Pančevo, Lučani, Aleksandrovac, Čičevac, Kosjerić, Knjaževac, Čajetina, Požega, Ljig, Trsenik, Požarevac, Bujanovac, Ruma, Sečanj, Sremska Kamenica, Bečej i Sombor.

Teme koje su bile obuhvaćene programom jačanja internih kapaciteta su: PR i komunikacije; Komunikacija na društvenim mrežama; Umrežavanje organizacija civilnog društva; Jačanje internih kapaciteta OCD; Pisanje predloga projekta; Javno zagovaranje; Finansijsko upravljanje projektom; Upravljanje projektnim ciklusom; Finansijska održivost; PRAG procedure; Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma; Ekspertski treninzi u oblasti ekonomskog razvoja; Ekspertski treninzi u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja; Ekspertski treninzi u oblasti urbanizma i urbanog planiranja; Ekspertski treninzi u oblasti prava deteta; Ekspertski treninzi u oblasti medijskih prava i sloboda.

Cilj obuka tokom druge godine projekta bio je jačanje kapaciteta predstavnika civilnog društva i neformalnih grupa kroz razvoj ključnih veština neophodnih za suočavanje sa lokalnim izazovima i podršku procesu pristupanja Srbije Evropskoj uniji. Fokus je bio na sticanju stručnosti u oblastima kao što su PR, komunikacije, pisanje projekata i finansijsko upravljanje, kao i razumevanje procedura i regulativa EU. Kroz ove obuke, učesnici su stekli alate koji im omogućavaju efikasnije upravljanje organizacijama i doprinos daljoj demokratizaciji i evropskim integracijama.

Tokom 2024. godine, razvijen je paket za radni proces mentorstva. Zahvaljujući tome, svi u konzorcijumu imaju zajedničko razumevanje šta mentorstvo podrazumeva, a rad sa mentorima je standardizovan. Ovaj paket uključuje: plan mentorstva, izveštaj o mentorstvu i brošuru koja objašnjava šta EURC definiše kao mentorski rad.

U 2024. godini realizovano je **60 mentorskih sesija sa jedinstvenim organizacijama civilnog društva, ukupno više od 94 mentorskih dana**. Najveći interes bio je za teme kao što su: razvoj strateškog plana za organizaciju civilnog društva, stručne teme partnera - poslovni planovi, interni mehanizmi za obezbeđivanje bezbednosti dece, urbana mobilnost u strateškim dokumentima, izveštaji o strateškoj proceni uticaja urbanog plana na životnu sredinu, osnove korišćenja društvenih mreža za potrebe organizacija civilnog društva, komunikacione strategije, vođenje kroz istraživački proces i razvoj kapaciteta za uspešno prikupljanje sredstava iz EU fondova.

Treći stub jačanja internih kapaciteta predstavljaju video-lekcije na teme koje dolaze iz različitih oblasti delovanja organizacija civilnog društva. Ideja raznolikosti video lekcija je u tome da se organizacijama i neformalnim grupama olakša rad na što više različitih frontova, te da im se daju uputstva za rešavanje različitih problema sa kojima se tokom rada mogu susretati. Ukupno je tokom 2024. godine objavljeno tri video lekcije i jedna animirana lekcija. Teme video lekcija su javne politike, javno zagovaranje i bonton u onlajn sastancima. Video-lekcije predstavljaju kratke uvode sa osnovama o određenoj temi. Ukoliko je organizacijama i neformalnim grupama potrebno dublje i šire znanje, ostavljena je mogućnost prijave na kompletan trening o datoj ili sličnoj temi. Lekcije su podeljene u tri grupacije: Meke veštine, ekspertske video-lekcije, jačanje komunikacijskih kapaciteta.

Program donacija

U toku 2024. godine, konzorcijum okupljen oko BOŠ-a je objavio pet poziva za program podrške organizacijama civilnog društva.

- **Poziv za neodložnu podršku**, u okviru kog organizacije mogu dobiti podršku za realizaciju aktivnosti čiji je cilj doprinos rešavanju izazova ili problema koji je nastao šest meseci pre podnošenja predloga projekta i koji može da ometa proces reformi (npr. pogoršanje strateškog/zakonodavnog okvira, negativna promena prakse u radu institucija, promene u kontekstu zajednice). Tokom 2024. godine, u okviru ovog poziva, podržano je **tri organizacije**.
- **Poziv za pokretanje novih ideja i razvoj organizacija**, u okviru kog organizacije mogu dobiti podršku za realizaciju aktivnosti čiji je cilj doprinos razvoju postojećih aktivnosti organizacija ili pilotiranju novih ideja u okviru procesa pristupanja Srbije Evropskoj uniji, kao i osnaživanje internih kapaciteta organizacija radi povećanja njihovog delovanja. Tokom 2024. godine, u okviru ovog poziva, BOŠ i regionalni EU Resurs centri su podržali **36 organizacija**.
- **Poziv za dodelu donacija za inovativna rešenja u oblasti zaštite životne sredine na lokalnom nivou** u okviru Fonda za održivi lokalni razvoj. Ovaj poziv je bio namenjen organizacijama civilnog društva i jedinicama lokalnih samouprava koje su u svom dosadašnjem delovanju doprinele unapređenju strateškog i normativnog okvira, lokalnih javnih politika, rada institucija u oblasti zaštite životne sredine i održivog razvoja na lokalnom nivou, kao i osmišljavanju inovativnih rešenja u ovoj oblasti. U okviru ovog poziva, **podržane su tri organizacije**, koje su započele sa sprovođenjem projekata, u partnerstvu sa jedinicama lokalnih samouprava.
- **Poziv za donacije za posredničke organizacije u okviru pristupanja Srbije EU**: ovaj program donacija sprovode regionalni EU Resurs centri. U 2023. godini **izabrano je osam organizacija civilnog društva**, koje su svoje projekte sprovele tokom 2024. godine. Takođe, **izabrano je osam novih organizacija civilnog društva**, koje su počele da sprovode svoje projekte od 1. decembra 2024. godine, a dalja realizacija će se preliti i na 2025. godinu. Novosadska novinarska škola je podržala dve organizacije, a organizacija ENECA i Užički centar za prava deteta po tri organizacije. Izabrane organizacije su dobile podršku da rade na jačanju svojih institucionalnih i programskih kapaciteta, kao i da kroz program donacija obezbede podršku za **do 10 neformalnih inicijativa**.

- **Poziv za javno zagovaranje i učešće građana:** u okviru ovog poziva, **podržana je 21 organizacija**, čiji su projekti realizovani tokom 2024. godine. Takođe, od 1. decembra započet je novi krug donacija, tokom kojeg je **podržano 22 nova projekta**, čija će se implementacija preneti i na 2025. godinu. Odabrane organizacije realizovaće aktivnosti kojima se osnažuje uloga civilnog društva kroz proces javnog zagovaranja, čime se doprinosi jačanju demokratskog društva, ali i osnažuju njihovi kapaciteti kroz aktivno uključivanje građana. Kroz ove aktivnosti, uključivaće se građani, ali i druge zainteresovane strane u proces unapređenja javnih politika i propisa, poboljšavanje praksi u kreiranju i sprovođenju javnih politika i načina komunikacije javnih vlasti sa građanima, a u skladu sa vrednostima i ciljevima u procesu pristupanja Srbije EU.
- **Poziv za Pokretače promena:** Beogradska otvorena škola je pokrenula ovaj poziv kako bi aktivni građani, neformalne grupe i organizacije civilnog društva koje kroz svoje inicijative doprinose društvenim promenama bili prepoznati i nagrađeni. Nagrada slavi pojedince i grupe koji se ističu kroz angažovanje u javnim politikama, rešavanju lokalnih problema i jačanju demokratskog društva.

Dodela nagrada Pokretačima promena

Tokom 2024. godine, na nivou konzorcijuma objavljeno je pet javnih poziva. U okviru poziva za neodložnu podršku, podržane su tri organizacije; u okviru poziva za pokretanje novih ideja podržano je 36 organizacija; 16 organizacija podržane su kao posredničke organizacije; u okviru poziva za javno zagovaranje podržano je 46 organizacija; četiri organizacije su podržane u okviru poziva za pokretače promena. U okviru otvorenog poziva za neformalne grupe, podržano je 80 neformalnih grupa. Ukupno je 152 podržana projekta završeno u 2024. godini, dok je 33 projekta započeto u 2024. godini i biće završeni 2025. godine. Većina projekata postigla je planirane rezultate i ciljeve, čime su doprinosili procesu pristupanja Srbije Evropskoj uniji.

Konferencija Move.Link.Engage: Korak bliže jačem civilnom društvu, koja je održana u Nišu, 5. i 6. juna, okupila je

više od 150 predstavnika civilnog sektora, republičkih i lokalnih vlasti, kao i poslovne zajednice. Sagovornici su ocenili da snažno civilno društvo ima značajnu ulogu u procesu pristupanja Srbije Evropskoj uniji, i da je stoga potrebno da što veći broj organizacija civilnog društva bude uključen u izradu zakonskih i strateških dokumenata, kao i u kreiranje politika.

Jedanaesta konferencija Move.Link.Engage. pod nazivom „Da li hvatamo isti voz?“ održana je 24. i 25. oktobra u Beogradu, okupivši više od 200 učesnika i 15 panelista. Panel „Druga strana aktivističke medalje: Da li pobednici stoje sami?“ pružio je prostor za razmenu iskustava i perspektiva, prikazujući kako uspešne projekte, tako i izazove unutar EU Resurs centra za civilno društvo u Srbiji.

Aktivnosti realizovane na programu:

- Realizovana je 41 obuka na preko 27 različitih tema (meke i ekspertske veštine);
- Realizovani su programi mentorstva za ukupno 60 organizacija, jednu mrežu organizacija civilnog društva i 121 pojedinca;
- Snimljeno je i objavljeno tri video lekcije i jedna animirana lekcija;
- Raspisano je šest različitih poziva za program donacija;
- Realizovane su info sesije za raspisane programe donacija;
- Sprovedeni su Info dani EU Resurs centra, dva događaja koji su realizovani u dva različita grada: Beograd i Novi Pazar;
- Sprovedene su četiri info sesije, u vezi sa objavljenim pozivima za donacije u okviru EURC projekta;
- Sprovedena je konsultacija sa civilnim društvom u vezi sa novim pozivima Delegacije EU u Srbiji, događaj je organizovan u Beogradu;
- Organizovane su godišnje konferencije, dva događaja koja su realizovana u Nišu i Beogradu;
- Sprovedeno je jedno istraživanje: „Začarani krugovi – prakse, prepreke i potrebe organizacionog razvoja civilnog društva u Srbiji“.

Mladi i mediji za demokratski razvoj

Pod okriljem projekta Mladi i mediji za demokratski razvoj, kontinuirano se sprovede tri osnovne grupe aktivnosti. Prva programska aktivnost odnosi se na **finansijsku podršku medijima i organizacijama civilnog društva za mlade**, druga - na **program jačanja kapaciteta** za podržane medije i organizacije, i poslednja na **Akademiju novinarstva**.

Tokom 2024. godine, finansijski je podržano **30 organizacija civilnog društva za mlade i medija**, 14 u trećem projektom ciklusu i 16 organizacija i medija u četvrtom ciklusu. Svi mediji i organizacije svoje projekte sprovodili su u partnerstvima, što znači da je u 2024. godini ukupno podržano **15 različitih projekata**. Neke od oblasti u kojima se ovi projekti realizuju su: unapređenje medijske i informacione pismenosti, poboljšanje pristupa medija radi inkluzije osoba sa hendikepom, podsticanje dijaloga između mladih i donosilaca odluka na lokalnom nivou, smanjenje etničke distance među mladima, unapređenje informisanosti mladih o rodnoj ravnopravnosti i mnoge druge.

Poziv za četvrti ciklus projekta raspisan je 8. maja i trajao je do 5. juna. U okviru perioda otvorenog poziva, BOŠ je održao jednu onlajn info sesiju, kao i dodatnu sesiju za pitanja i odgovore (Q&A sesija), na kojima su zainteresovani predstavnici organizacija civilnog društva za mlade i medija imali priliku da se detaljnije informišu o uslovima prijavljivanja i projekta. Projektne ideje, odnosno organizacije civilnog društva za mlade i mediji, izabrani su tokom sveobuhvatnog trostepenog selekcionog procesa u kome je vodeću ulogu imao BOŠ tim, ali i nezavisna stručna komisija koja je pružala ekspertsku podršku. U toku poziva za četvrti ciklus, pristiglo je **47 prijava projektnih ideja, odnosno 94 medija i organizacija civilnog društva za mlade je poslalo svoje projektne ideje**.

U toku ovog procesa održan je i predselekциони trening za potencijalno podržane organizacije i medije. Ovaj događaj organizovan je od 16. do 17. jula 2024. godine u Beogradu i 18. jula putem Zoom-a. Tokom prvog dana učesnici su od strane BOŠ tima upućeni u pravila i ciljeve projekta „Mladi i mediji za demokratski razvoj”, a pruženo im je detaljno objašnjenje u vezi podnošenja projektne dokumentacije i pisanja projekata. Dodatno, tokom drugog dana, BOŠ tim je održao individualne konsultacije sa svakim od medija i organizacija, kako bi uspešno kompletirali neophodnu projektnu dokumentaciju. O finansijskim propozicijama projekta govorilo se tokom poslednjeg dana predselekcionog treninga.

Nakon toga, BOŠ tim je kontinuirao pružao mentorsku podršku kako bi prijavljene organizacije civilnog društva za mlade i mediji u partnerstvima uspešno sproveli proces razvijanja projektnih ideja u pune predloge projekata. Realizacija projekata koji su podržani u okviru četvrtog ciklusa započeta je 1. septembra 2024. godine.

Inicijalni trening za partnere u novom ciklusu

Kada je u pitanju program jačanja kapaciteta, BOŠ tim je za podržane organizacije i medije u 2024. godini održao značajan broj različitih obuka sa ciljem unapređenja i sticanja novih znanja i veština, na grupnom i individualnom nivou:

- **Individualni treninzi** za organizacije i medije. Sprovedeno je 14 individualnih programa jačanja kapaciteta za podržane medije i organizacije trećeg ciklusa, pokrivajući teme koje su partnerske organizacije i mediji odabrali kao prioritete za svoj razvoj i od strane mentora/ki koje su takođe imali prilike da sami identifikuju. Teme individualnih treninga bile su: strateško planiranje, monitoring i evaluacija javnih politika, novi mediji i oblici komunikacija, prikupljanje sredstava, SEO optimizacija, finansijsko i administrativno upravljanje projektima i organizacijama, Gugl analitika, mobilno novinarstvo, plaćeno oglašavanje na društvenim mrežama, novinarska prava.
- **Završni trening za podržane organizacije i medije** treće projektne godine Mladi i mediji za demokratski razvoj održan je od 7. do 9. maja u Beogradu. Osim predstavljanja ključnih dostignuća na projektima, ovaj trodnevni događaj predstavljao je priliku za evaluaciju rada na programu, razmenu iskustva, ali i sticanja novih saznanja na temu proizvodnje i plasiranja i monetizacije video sadržaja.
- **Inicijalni trening za podržane organizacije civilnog društva za mlade/medije u okviru četvrtog ciklusa programa:** Na ovom treningu, koji se organizuje na početku projektne godine, učesnici su imali priliku da se upoznaju sa finansijskim i programskim propozicijama projekta, ali i da saznaju više o komunikaciji na društvenim mrežama, trendovima na društvenim mrežama i merama antikorupcije od strane eksperata. Trening je održan u Beogradu, od 18. do 20. septembra.

- **Trening namenjen specifičnim potrebama podržanih organizacija/medija:** Ova obuka održana je 5. i 6. decembra 2024. godine u Beogradu i okupila je niz stručnjaka, koji su govorili na teme koje je BOŠ tim identifikovao kao značajne za njihovo unapređenje: multimedijalno novinarstvo, AI u medijima, adekvatna komunikacija i pristup ka mladima. Do 40 predstavnika i predstavnica podržanih organizacija za mlade i lokalnih medija imalo je koristi samo od grupnih trening sesija i obuka prilagođenih njihovim specifičnim potrebama.

Akademija novinarstva, kao posebna grupa aktivnosti, sprovedena je u i 2024. godini. U toku trećeg ciklusa podržano je 14 mladih novinara i novinarski iz različitih redakcija širom Srbije. Program Akademije, koji je definisan kurikulumom, podrazumevao je dva susreta uživo, onlajn predavanja i individualni mentorski proces sa pisanjem završnog rada.

- **Inicijalni trening Akademije novinarstva:** Osim prilike da se međusobno upoznaju, učesnici i učesnice su na ovom treningu, koji je u Šapcu održan od 24. do 26. januara 2024. godine, učestvovali i vežbali na radionicama koje su se ticale storitelinga, TV intervjuisanja, kao i osnovnih alata istraživačkog novinarstva.
- **Onlajn predavanja** održana su u periodu od 8. februara do 12. marta tokom koga je organizovano šest različitih trening sesija na teme: factchecking-a, foto i video forenzike, naučnog i ekonomskog novinarstva, medijske etike, izveštavanja o osetljivim grupama, vizualizacije podataka i promocije sadržaja na društvenim mrežama.
- **Mentorski proces:** Već u toku predavanja, polaznici i polaznice Akademije odabrali su teme svojih završnih radova i mentore, istaknute novinare i novinarku, koji su im do završetka programa pružali kontinuiranu stručnu podršku u radu. BOŠ tim je sve vreme obezbeđivao logističku podršku i pružao pomoć učesnicima svojom širokom mrežom kontakata sa različitim kredibilnim medijskim kućama i medijskim ekspertima.

- **Masterclass:** U skladu sa rastućim interesovanjem za podkastom kao novom obliku kreiranja medijskog sadržaja, organizovan je Masterclass na ovu temu. Osim što je bio namenjen sticanju novih znanja i tehnika u novinarstvu, ovaj Masterclass predstavljao je priliku da polaznici i polaznice razgovaraju sa predavačem, ali i da se upoznaju i razmene iskustva sa alumnistima i alumnistkinjama Akademije novinarstva. Masterclass je održan 5. aprila 2024. u Beogradu.

- **Završni trening Akademije novinarstva** organizovan je u Šapcu od 15. do 17. maja. Tom

prilikom predstavljeni svi završni radovi polaznika i polaznica, i dodeljene vredne novčane nagrade za tri najbolje napisanih ili snimljenih medijskih sadržaja. Osim toga, tokom tri dana učesnici i učesnice imali su priliku da razgovaraju i druže se sa medijskim ekspertima/kinjama koji su u odvojenim sesijama predavali o bezbednosti novinara, o izazovima u istraživačkom novinarstvu i budućnosti različitih medijskih formata.

U okviru Akademije novinarstva, kreirano je i objavljeno 14 kompleksnih novinarskih sadržaja – istraživačke priče, radio reportaže, analize, koji su se bavili nekim od gorućih pitanja na nacionalnom i lokalnom nivou. Novi poziv za četvrti po redu ciklus Akademije novinarstva bio je otvoren 27. novembra i trajao je do 25. decembra.

EVROPSKE INTEGRACIJE

Beogradska otvorena škola unapređuje javne politike u procesu pristupanja Srbije Evropskoj uniji kroz jačanje dijaloga, izgradnju partnerstava i obrazovanje nosilaca društvenih promena radi usvajanja evropskih standarda i vrednosti.

BOŠ podstiče argumentovani i otvoreni dijalog o evropskim integracijama, nastojeći da građane pravovremeno informiše i obezbedi zadovoljavajući nivo učešća javnosti u kreiranju i sprovođenju javnih politika. Takođe, BOŠ doprinosi uključivanju lokalnih zajednica u pristupanju Srbije EU i zagovara transparentan i odgovoran odnos javnih vlasti u ovom pogledu. Krovna inicijativa kroz koju Beogradska otvorena škola teži da ostvari ove ciljeve je inicijativa „Progovori o pregovorima“. Ova inicijativa doprinesi evropskoj integraciji Srbije kroz promociju transparentnog i odgovornog procesa vođenja pregovora o pristupanju Evropskoj uniji, zasnovanog na dijalogu i partnerstvu civilnog društva i javnih vlasti.

U okviru programske oblasti Evropske integracije, tokom 2024. godine, realizovani su projekti:

- Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji – Europe ASAP;
- Mladi i mediji za demokratski razvoj;⁴

---

⁴ Detaljnije o projektu *Mladi i mediji za demokratski razvoj* pročitajte u okviru programske oblasti Civilno društvo.61

Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji – Europe ASAP

U okviru projekta Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji – Europe ASAP, sprovedene su sledeće aktivnosti: 1. Finansijska i mentorska podrška partnerskim organizacijama civilnog društva i medijima; 2. Jačanje kapaciteta i program umrežavanja; 3. Povezivanje sa ciljom grupom.

U okviru finansijske i mentorske podrške, podržano je 14 organizacija civilnog društva i medija, izabranih na osnovu analize civilnog sektora, oblasti i iskustva organizacija i medija, u okviru zatvorenog poziva za podnošenje projekata. Vrste pružene podrške se razlikuju, tako da je četiri istraživačka medija dobilo programsku podršku, i podržano je 10 projekata organizacija civilnog društva koje deluju u različitim oblastima i uključuju se u reformske procese u okviru evropske integracije Srbije.

Programski partneri (istraživački mediji), tokom 2024. godine radili su na izradi medijskog sadržaja koji je fokusiran na Klaster 1, odnosno izazove i prepreke u nekim od najznačajnijih oblasti za demokratizaciju Srbije. Kreirani su i objavljeni različiti sadržaji, poput istraživačkih priča, videozapisa, podkasta, izveštaja koji su pokrivali aktuelne teme u državi koje su privukle pažnju javnosti, poput pravosuđa, pranja novca, vladavine prava, izbornog procesa, integracije u EU, i drugo. Projektni partneri posvetili su se radu na predlozima javnih politika, analizama, metodologijama, kampanjama posvećenim temama kao što su platformski rad, javne nabavke, tužilaštvo, pravosuđe, bezbednost, vladavina prava, pametna specijalizacija, finansiranje medija.

Nakon evaluacije projekata, u drugoj godini podrške nastavljeno je sa pružanjem finansijske i mentorske podrške istim partnerima iz prve godine programa.

U okviru aktivnosti jačanja kapaciteta, organizovane su sledeće aktivnosti:

Događaj umrežavanja OverEUview: Presek stanja procesa evropske integracije izvršen je na dvodnevnom sastanku pod nazivom OverEUview sa partnerima podržanim kroz program podrške. Diskutovalo se o uticaju lokalnih medija na razumevanje procesa evropske integracije, kao o drugim izazovima: targetiranju, transparentnosti i izbornom procesu. Događaj je održan u Beogradu 21. i 22. marta.

Završni trening za partnere u okviru prve godine podrške održan je od 15. do 17. maja 2024. u Šapcu. Završni trening organizovan je kao evaluacioni trening partnera i BOŠ tima na kome su se sumirali utisci iz prve godine programa podrške, a vršena je i evaluacija programa uz predstavljanja rezultata partnera. Pored toga, partneri su se upoznali sa trenutnom situacijom u regionu odnosno sa fokusom na Zapadni Balkan i gde su evropske integracije u regionu.

Inicijalni trening jačanja kapaciteta partnera u oblasti upravljanja projektima druge godine podrške održan je na Divčibarima od 13. do 15. novembra. Tokom ovog treninga, partneri su imali priliku da se upoznaju sa projektnom dokumentacijom i finansijskim i programskim propozicijama i uslovima u implementaciji projekata, ali i da razrade svoje projektne aplikacije na nivou rezultata i indikatora.

Realizovano je **13 programa mentorstva** (mentorska podrška OCD i istraživačkim medijima) koji obuhvataju oblasti javnog zagovaranja, praćenja i evaluacije javnih politika, učešće u procesima donošenja odluka, strateško planiranje, digitalni marketing, prikupljanje sredstava i crowdfunding prema potrebama partnera. Partneri su imali priliku da procene potrebe organizacija i medija, i da se u dogovoru sa BOŠ timom, pronađu adekvatni eksperti, koji mogu da odgovore na ove potrebe.

Program razmene iskustava je realizovan od strane četiri podržana medija – predstavnici su prisustvovali jednoj od najznačajnijih konferencija za istraživačke novinare, koja se održava u Švedskoj, razmenili iskustva sa medijem iz Severne Makedonije, organizovali projekciju i dijalog sa predstavnicima/cama institucija u Briselu i prisustvovali konferenciji o optimizaciji onlajn pretrage sadržaja.

Godišnji događaj umrežavanja bavio se odnosima između civilnog, javnog i poslovnog sektora, kao i predstavljanju perspektiva kada su saradnja i umrežavanje u pitanju. Diskutovalo se o ulozi medija u ovim saradnjama kao i podršci između medija i građana, ali i uticaju medija na javno mnjenje i procese donošenja odluka. Move.Link.Engage. konferencija održana je 24. i 25. oktobra u Beogradu.

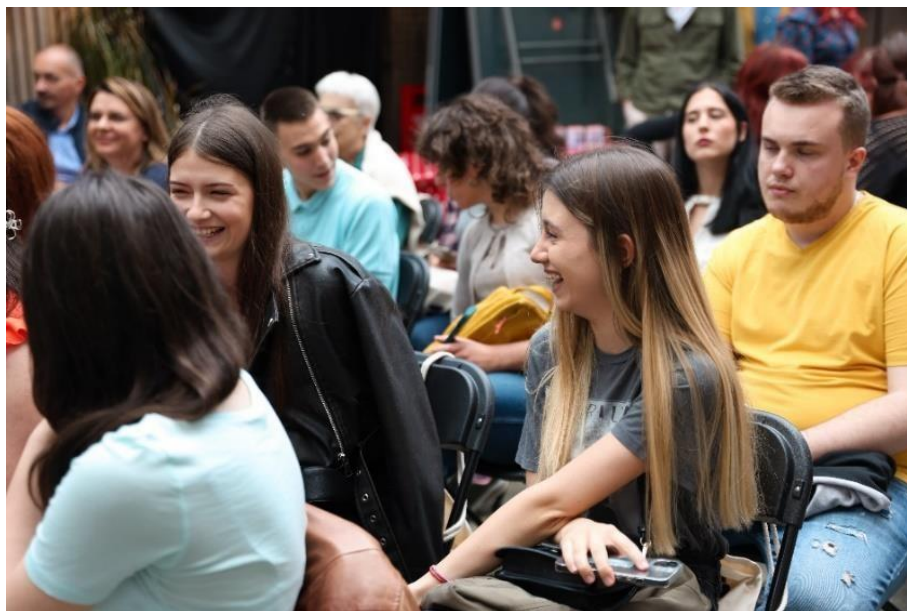

Godišnji događaj umrežavanja

Aktivnost povezivanja sa ciljnom grupom podrazumeva nekoliko različitih podaktivnosti, koje imaju za cilj promociju demokratskih vrednosti, evropske integracije i povećanje vidljivosti različitih tema od značaja za društvo, i različite ciljne grupe u okviru tog društva.

Prva **podaktivnost** odnosi se na kreiranje medijskog sadržaja za dva portala koja uređuje tim BOŠ-a, portala Progovori o pregovorima i omladinskog portala Mingl. Portal Progovori o pregovorima fokusiran je na ekspertske praćenje procesa evropske integracije, ali i kreiranje različitih vrsta sadržaja koji će omogućiti građanima da razumeju ovaj proces. Tokom 2024, kreirane su ekspertske analize, mesečni bilteni, video materijali, podcasti. Kada je u pitanju omladinski portal Mingl, sadržaj koji se objavljuje posvećen je mladim ljudima i pruža im informacije o različitim prilikama za usavršavanje, događajima, ali i mogućnost da se kroz dopisničku mrežu oprobaju u kreiranju kvalitetnog sadržaja.

U okviru aktivnosti **Lokalni omladinski forum**, tokom 2024. godine BOŠ tim je objavio istraživanje o stavovima srednjoškolaca i srednjoškolki u Srbiji o Evropskoj uniji. Rezultati istraživanja predstavljeni su na Lokalnom omladinskom forumu u Beogradu, a održana su još tri foruma u Zaječaru, Subotici i Užicu. Tokom 2024. godine održano je **30 radionica** u srednjim školama u Srbiji, a kroz program obuke za vršnjačke edukatore prošlo je **25 mladih**.

Lokalni omladinski forum

ENERGIJA, KLIMA I ŽIVOTNA SREDINA

Beogradska otvorena škola okuplja, umrežava i podržava aktiviste, lokalne organizacije civilnog društva, medije, energetske zadruge, sindikate i druge aktere i zagovara unapređenje javnih politika iz oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena. Naši ciljevi su dobro upravljanje u oblasti zaštite životne sredine i dostizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine kroz uspešnu primenu evropskih pravnih normi i standarda. Podržavamo demokratizaciju i dekarbonizaciju energetskeg sektora, sa fokusom na pravednu energetskeg tranziciju i veće učešće obnovljivih izvora energije u energetskeg miksu. Zalažemo se za unapređenje nacionalnih politika i propisa iz oblasti kvaliteta vazduha, klimatskih promena i zaštite prirode. Zajedno sa građanima radimo na unapređenju monitoringa kvaliteta vazduha, kroz princip građanske nauke i podstičemo primenu rešenja zasnovanih na prirodi u procesu prilagođavanja na izmenjene klimatske uslove. Zagovaramo dobro upravljanje životnom sredinom koje podrazumeva dostupnost informacija i puno učešće građana u donošenju odluka u skladu sa načelima Arhuske konvencije. Zalažemo se za adekvatno finansiranje i veća izdvajanja za oblast zaštite životne sredine. Naš rad je usklađen sa načelima UN Agende 2030, Pariskog sporazuma o promeni klime, Konvencije o biološkoj raznovrsnosti i Zelene agende za Zapadni Balkan.

U okviru ove programske oblasti, tokom 2024. realizovani su sledeći projekti:

- Zajedno za životnu sredinu;
- Civilno društvo za energetskeg tranziciju;
- Navigator Zelene agende - Osnajivanje civilnog društva za podršku razvoju klimatski neutralnih i otpornijih ekonomija na Zapadnom Balkanu;
- Reforma javnih finansija – Agenda 2030: Platforma za opštedruštveni dijalog „Održivi razvoj za sve”;
- Energetskeg tranzicija i dekarbonizacija na Zapadnom Balkanu;
- PRO – Lokalno upravljanje za ljude i prirodu;
- Lokalni akteri za čistu energiju i vazduh;
- Energetskeg miks otvorenog Balkana;
- Istraživanje stavova javnog mnjenja o upotrebi prirodnog gasa u energetskeg miksu.

Zajedno za životnu sredinu

Projekat „Zajedno za životnu sredinu“ ima za cilj da unapredi zaštitu životne sredine i biodiverziteta u Srbiji. Kroz tri svoje komponente, projekat unapređuje kapacitete upravljača zaštićenih područja (sa posebnim naglaskom na dobro upravljanje zaštićenim područjima), razvija i unapređuje mehanizme finansiranja zaštite životne sredine i biodiverziteta (sa fokusom na uključivanje privatnog sektora) i podstiče razumevanje i uključivanje građana u donošenje odluka o životnoj sredini. Projekat se sprovodi u saradnji sa partnerskim organizacijama Međunarodnom unijom za zaštitu prirode (IUCN), međunarodnom organizacijom The Nature Conservancy (TNC), Mladim istraživačima Srbije (MIS), Američkom privrednom komorom u Srbiji (AmCham) i udruženjem ENECA.

Glavne aktivnosti realizovane tokom 2024:

- **Analiza sistema upravljanja zaštićenim područjima u Srbiji**

U saradnji sa IUCN-om, sprovedena je sveobuhvatna analiza institucionalnog, zakonodavnog i okvira javnih politika za zaštitu prirode u Srbiji. Analiza je uključila 17 upravljača i 79 zaštićenih područja. Rezultati analize su podeljeni sa relevantnim ministarstvima, zavodima za zaštitu prirode, obrazovnim ustanovama, upravljačima i kompanijama. Rezultati analize biće korišćeni u daljem toku projekta za unapređenje institucionalnog okvira, propisa i javnih politika koji uređuju zaštitu prirode.

- **Program razvoja kapaciteta upravljača zaštićenih područja**

U saradnji sa IUCN-om, a na osnovu analize sprovedene u 2023. godini, kreiran je okvir programa za razvoj kapaciteta i kompetencija za upravljanje zaštićenim područjima u Srbiji. Kreirana su tri modula rada sa upravljačima i realizovani treninzi, obuke i mentorstva koji su kroz različite module uključili preko 140 predstavnika upravljača zaštićenih područja.

- **Aktivnosti za poboljšanje transparentnosti upravljanja zaštićenim područjima**

U saradnji sa Mladim istraživačima Srbije, a na osnovu ishoda istraživanja „Život u zaštićenom području iz ugla stanovnika i posetilaca“ sprovedenog u 2023. godini, razvijen je program podrške upravljačima zaštićenih područja „Zajedno za zaštićena područja“, koji ima za cilj da unapredi transparentnost, komunikaciju i saradnju između upravljača zaštićenih područja i lokalnih zajednica. U prvom ciklusu programa finansijski i programski su podržana dva upravljača zaštićenih područja (Nacionalni park Tara i Specijalni rezervat prirode Peštersko polje) iznosima do 5.000 USD, dok je krajem 2024. godine sproveden novi proces selekcije upravljača koji će dobiti podršku u 2025. godini.

- **Program razmene znanja i praksi između aktera u zaštiti prirode u Srbiji i Americi**

Započet je prvi modul mentorskog programa na temu upravljanja posetiocima i razvojem turizma u zaštićenim područjima. Učesnici iz devet različitih zaštićenih područja dobili su mentorsku podršku na ovu temu od profesora Keitha Bosaka, sa Univerziteta u Montani. Mentorski program u ovom modulu biće nastavljen do aprila 2025. godine.

- **Analiza regulatornog okvira i strukture finansiranja zaštićenih područja**

U saradnji sa Američkom privrednom komorom u Srbiji (AmCham) sprovedena je analiza regulatornog okvira za finansiranje zaštićenih područja, sa fokusom na Zakon o naknadama za korišćenje javnih dobara, na osnovu koga upravljači zaštićenih područja finansiraju deo svojih potreba u radu na zaštiti prirode. U saradnji sa međunarodnom organizacijom The Nature Conservancy (TNC) sprovedena je analiza međunarodnih praksi u finansiranju zaštićenih područja i učešću privatnog sektora u finansiranju zaštite biodiverziteta. Rezultati obe analize pretočeni su u preporuke za unapređenje sistema finansiranja zaštite biodiverziteta koje su predstavljene relevantnim akterima (Ministarstvu zaštite životne sredine, upravljačima zaštićenih područja, kompanijama).

- **Javno zagovaranje za poboljšanje sistema finansiranja zaštite životne sredine**

Nedovoljna finansijska sredstva koja se ulažu od strane države i privrede u zaštitu životne sredine jedan je od osnovnih izazova u ovoj oblasti. I tokom 2024. godine Beogradska otvorena škola fokusirala je svoje zagovaračke aktivnosti na učešće u Radnoj grupi za izradu Strategije zaštite životne sredine Republike Srbije za period 2024-2033. godine sa Akcionim planom. Kroz rad u Radnoj grupi uticali smo na to da se u nacrt Strategije uvrste finansijski ciljevi koji će doprineti većem obimu i boljem kvalitetu finansiranja zaštite životne sredine u Srbiji. Usvajanje Strategije se očekuje u 2025. godini. Za potrebe zagovaranja zasnovanog na podacima, sprovedena je analiza finansiranja sistema zaštite životne sredine u periodu od deset godina od zvaničnog otvaranja pristupnih pregovora između Srbije i EU (2014-2023. godina), u odnosu na finansijski plan iz Nacionalne strategije Republike Srbije za aproksimaciju u oblasti zaštite životne sredine (NAES). Analiza je pokazala da je Srbija u proteklih deset godina za zaštitu životne sredine potrošila tek oko 30 posto sredstava u odnosu na okvirni finansijski plan iz NAES-a. Rezultati analize integrisani su u godišnji izveštaj iz senke Koalicije 27, koji je predstavljen javnosti u novembru 2024. godine.

- **Podrška za mala lokalna preduzeća kroz program „Radimo za prirodu“**

U saradnji sa udruženjem ENECA u okviru programa podrške „Radimo za prirodu“, izabrano je prvih 10 lokalnih poslovnih inicijativa malih i mikro preduzeća koja posluju na teritorijama ili u neposrednoj blizini pet zaštićenih područja u Srbiji (Nacionalni park Đerdap, Park prirode Golija, Specijalni rezervat prirode Gornje Podunavlje, Park prirode Stara Planina, i Park prirode Radan). Dobitnici malih grantova u iznosu od 5.000 do 10.000 USD su tokom 2024. godine razvijali sa ENECA-om inovacije u svom poslovanju na principima održivosti, dok je nabavka opreme za dobitnike planirana u 2025. godini. Krajem 2024. godine, sproveden je novi proces selekcije za drugi ciklus podrške programa „Radimo za prirodu“.

- **Uključivanje privatnog sektora u zaštitu životne sredine**

U saradnji sa Američkom privrednom komorom u Srbiji (AmCham) nastavljen je rad na uspostavljanju novih mehanizama finansiranja zaštićenih područja u Srbiji i uspostavljanju partnerstva između sektora zaštite prirode i poslovnog sektora. Organizovane su dve studijske posete zaštićenim područjima Specijalni rezervat prirode Uvac i Specijalni rezervat prirode Ludaško jezero, u kojima je učestvovalo 25 kompanija. Kao rezultat, ostvarena je saradnja između kompanija i upravljača zaštićenim područjima na finansiranju zaštite biodiverziteta, čija se formalizacija očekuje početkom 2025. godine.

- **Monitoring i izveštavanje o javnim politikama zaštite životne sredine u Srbiji**

Beogradska otvorena škola je i tokom 2024. vršila monitoring nacionalnih javnih politika iz oblasti koje su obuhvaćene pregovaračkim poglavljem 27 - životna sredina i klimatske promene. Rezultati istraživanja objavljeni su kao deo jedanaestog po redu Izveštaja iz senke Koalicije 27, a tim Beogradske otvorene škole dao je doprinos za tri oblasti izveštaja: klimatske promene, kvalitet vazduha i horizontalno zakonodavstvo. Izveštaj je promovisan na javnom događaju u prostorijama Privredne komore Srbije u prisustvu više od 120 predstavnika javnog, civilnog i privatnog sektora, medija i međunarodnih organizacija. Radom na godišnjem izveštaju iz senke koji Koalicija 27 objavljuje, BOŠ doprinosi unapređenju transparentnosti i jačanju odgovornosti organa uprave zaduženih za rad na pregovaračkom poglavlju 27 u procesu pridruživanja Srbije Evropskoj uniji.

Promocija Izveštaja iz senke Koalicije 27

Jedna od važnih aktivnosti u okviru projekta „Zajedno za životnu sredinu” podrazumeva kreiranje paketa znanja prilagođenih široj javnosti kako bi se poboljšalo razumevanje građana i njihovo poznavanje tema iz oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena. BOŠ je nastavio da, u okviru posebne rubrike „EkoReflektor” na veb-sajtu projekta, objavljuje tekstove koji osvetljavaju ključne koncepte, pravne mehanizme i izveštaje različitih domaćih i stranih institucija koje čine osnovu ekoloških politika i odluka, kako na nacionalnom, tako i na globalnom nivou.

- **Uključivanje građana i civilnog društva u razvoj politika i donošenje odluka o životnoj sredini**

U okviru procesa izrade Strategije zaštite životne sredine i Strategije razvoja energetike, BOŠ je realizovao kampanju namenjenu informisanju i motivisanju građana i OCD da se uključe u proces donošenja odluka. Pored toga, realizovane su paralelne konsultacije sa predstavnicima OCD i stručnjacima i kada je reč o izradi Nacrta zakona o zaštiti vazduha, a takođe su pripremljeni komentari na nacрте dokumenata koje su zainteresovani pojedinci mogli da pogledaju i preuzmu putem platforme javniuid.bos.rs. Krajem godine kreiran je i Viber kanal [#JavnostNaPotezu](https://www.viber.com/javnostnapotezu), sa primarnim ciljem obaveštavanja građana o javnim konsultacijama i raspravama u vezi sa zaštitom životne sredine i klimatskih promena, te stvaranja prostora da se njihovi stavovi i mišljenja na ove teme čuju. Čak 457 učesnika je na različite načine participiralo u razvoju politika i donošenja odluka o životnoj sredini.

- **Učešće civilnog društva u razvoju formalne politike zaštite životne sredine**

Tokom 2024. godine BOŠ je aktivno učestvovao u radu nekoliko radnih grupa različitih ministarstava i javnih rasprava, i na taj način doprinosio donošenju odluka i javnih politika u oblasti zaštite životne sredine, energetike i klimatskih promena. Članovi BOŠ tima su učestvovali u radu sedam radnih grupa za izradu sledećih dokumenata: RG za izradu Integrisanog nacionalnog energetskog i klimatskog plana, RG za izradu Strategije zaštite životne sredine, RG za izradu Strategije razvoja energetike, RG za izradu Strategije za primenu Arhuske konvencije, RG za izradu Izmena i dopuna zakona o energetici, RG za izradu Nacrta zakona o zaštiti vazduha, RG za praćenje realizacije projekta Dijagnostika pravedne energetske tranzicije, a takođe postali članovi RG za pripremu izmene pravnog okvira konsultacija i javne rasprave. Ujedno, kroz rad sa širim krugom organizacija civilnog društva, BOŠ tim je pripremao sugestije i primedbe i prosleđivao ih donosiocima odluka u formalnim procesima. Tokom 2024. godine, BOŠ je u ove procese uključio 42 organizacije.

- **Program podrške za organizacije civilnog društva i medije „Menjaj na zeleno!”**

Program „Menjaj na zeleno!” namenjen je osnaživanju civilnog društva i medija za učešće u procesima donošenja odluka i praćenju primene javnih politika iz oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena. Pored finansijske podrške za inicijative organizacija i medija u vrednosti od 8.000 do 12.000 USD. Program obezbeđuje:

- Jačanje kapaciteta za razvoj, upravljanje i finansijsko vođenje projekata;
- Ekspertsku i mentorsku podršku;
- Razvoj kapaciteta iz oblasti monitoringa lokalnih javnih politika u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena;
- Učešće u aktivnostima Koalicije 27.

Prvi ciklus „Menjaj na zeleno!” uspešno je završen u aprilu 2024. godine. Ukupno 13 organizacija civilnog društva i dva medija, sprovelo je 10 projekata u cilju unapređenja politika zaštite životne sredine u lokalnim zajednicama. Projektne aktivnosti realizovane su u Leskovcu, Valjevu, Vučju, Vršcu, Deliblatu, Kragujevcu, Novoj Varoši, na teritoriji Zlatiborskog i Severnobanatskog okruga. Publikacija „Zeleno znači zajedno - priče o uspešnim inicijativama” prikazuje rezultate svih projekata koji su dobili podršku u prvom ciklusu programa. Podržani lokalni partneri doprineli su istraživanju i kreiranju Zelenih karata koji su sastavni deo Izveštaja iz senke Koalicije 27.

Tokom drugog ciklusa Programa, odabrano je 14 organizacija i medija. Podržane organizacije i mediji će svoje projekte sprovoditi do kraja aprila 2025. godine. Svi podržani projekti i u drugom ciklusu usmereni su na praćenje i unapređenje lokalnih javnih politika iz oblasti zaštite prirode, kvaliteta vazduha, upravljanja otpadom, klimatskih promena i horizontalnog zakonodavstva. Aktivnosti podržanih organizacija i medija sprovode se u Valjevu, Leskovcu, Vršcu, Kragujevcu, Banatu, Vučju, Jablaničkom okrugu, Kraljevu, Nišu i Smederevu.

Program Menjaj na zeleno! će se sprovoditi kroz četiri ciklusa i trajaće sve do 2027. godine.

- **Kampanja informisanja na nacionalnom nivou**

Komunikacija u okviru ovog projekta se posebno oslanja na glavni komunikacioni kanal projekta, projektni sajt zazivotnusredinu.bos.rs i kontinuirano kreiranje raznovrsnog sadržaja namenjenog različitim ciljnim grupama. Tokom 2024. godine glavni fokus je bio na nekoliko komunikacionih aktivnosti: drugi konkurs za godišnju nagradu Volonteri prirodi po meri i dodela priznanja 22. maja na Svetski dan biodiverziteta. Povodom svetskog dana životne sredine, 5. juna objavljen je konkurs za drugi ciklus BOŠ programa podrške „Menjaj na zeleno!“ namenjenog organizacijama civilnog društva i medijima, a celokupna kampanja je trajala skoro mesec dana. Tokom leta, BOŠ je objavio brošuru sa uspešnim pričama inicijativa koje su podržane u okviru prvog ciklusa programa podrške

„Menjaj na zeleno!“, koja je promovisana na društvenim mrežama. Takođe, u letnjem periodu održane su dve studijske posete SRP Palić i SRP Uvac, koje je AmCham organizovao za poslovnu zajednicu u cilju jačanja saradnje između upravljača zaštićenih područja i kompanija. Ove posete su ispraćene medijskom kampanjom. Mladi istraživači Srbije su potom objavili

konkurs za drugi ciklus programa podrške neformalnim grupama „Heroji u zelenoj boji“ kao i programa za upravljače ZP Zajedno za zaštićena područja. BOŠ je organizovao konferenciju „Čoveče, ne guši se“, o kvalitetu vazduha i novom Nacrtu zakona o zaštiti vazduha.

Kampanja je pratila i aktivnosti udruženja ENECA koje je krajem 2024. godine sprovedo konkurs za drugi ciklus programa podrške „Radimo za prirodu“ sa ciljem da se pokrenu ili unaprede poslovne inicijative koje će imati/imaju pozitivan uticaj na životnu sredinu i lokalnu zajednicu u opštinama na kojima se nalaze zaštićena područja. Takođe, u decembru je realizovana kampanja povodom trajanja javne rasprave o Strategiji zaštite životne sredine, koja je bila usmerena na osnaživanje građana da učestvuju u ovom procesu donošenja odluka. Sve aktivnosti su praćene komunikacionom promocijom i na drugim kanalima uključujući tradicionalne i onlajn medije.

- **Godišnja nagrada „Volonteri prirodi po meri”**

Na Međunarodni dan biodiverziteta, 22. maja organizovana je dodela priznanja „Volonteri prirodi po meri“ za izuzetan volonterski angažman na polju zaštite prirode. Dobitnik priznanja za 2024. godinu je Zoran Savković iz Aleksandrovca neumoran čuvar prirode svog kraja, čiji je dugogodišnji i posvećeni volonterski rad na zaštiti prirode usmeren ka Aleksandrovačkoj župi, planinama Kopaonik i Goč. Nagrada „Volonteri prirodi po meri” je samo jedan od načina kako Mladi istraživači Srbije, kroz projekat „Zajedno za životnu sredinu“ stvaraju povoljnije uslove za volontiranje i omogućavaju bolju zaštitu prirode.

Dodela priznanja Volonteri prirodi po meri

Civilno društvo za energetska tranziciju

Beogradska otvorena škola je u saradnji sa Regulatornim institutom za obnovljivu energiju i životnu sredinu (RERI) i još sedam lokalnih partnera sprovela projekat pod nazivom „Civilno društvo za energetska tranziciju“.

Opšti cilj ovog projekta je davanje doprinosa sprovođenju energetske tranzicije u Srbiji u cilju postizanja nulte emisije gasova sa efektom staklene bašte, energetske nezavisnosti, demokratskog i decentralizovanog upravljanja energetskom i klimatskom politikom, kroz povećano učešće civilnog društva u razvoju i praćenju implementacije reformi u ovoj oblasti.

Glavne aktivnosti realizovane tokom 2024. godine su:

- **Pružanje mentorske podrške i nastavak komunikacije sa partnerskim organizacijama**

U okviru programa podizanja kapaciteta organizovana je završna radionica na kojoj su okupljeni lokalni partneri sa kojima se razgovaralo o njihovim postignutim rezultatima na lokalnom nivou, kao i o rezultatima zajedničkog rada i potencijalne saradnje.

- **Održan događaj Zeleni razgovori posvećeni mladima i klimatskim promenama**

Događaj „Klima će promeniti sve(t)“ je okupio više od 90 učesnika i mladih ljudi, od srednjoškolaca i studenata Fakulteta Univerziteta u Beogradu do mladih aktivista i stručnjaka, a kao rezultat ovog događaja može se izdvojiti da proširena mreža pojedinaca u borbi za zdravu životnu sredinu. Sa profesionalcima iz različitih oblasti, od tehničkih nauka, preko zaštite prirode, do društvenih nauka, učesnici Zelenih razgovora pričali su

o tome kako su klimatske promene povezane sa različitim zanimanjima, dok su predavačice sa Univerziteta u Ekseteru u Velikoj Britaniji govorile o značaju umetnosti pripovedanja u efektivnoj komunikaciji tema koje proizlaze iz klimatskih promena. Sledećeg dana, tim BOŠ-a u saradnji sa Green Art Inkubatorom organizovao je radionicu

na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu, na kojoj su predavačice sa Univerziteta u Ekseteru u Velikoj Britaniji održale predavanje studentima, kao i praktični deo na temu umetnosti pripovedanja i kreiranja različitih pisanih umetničkih sadržaja o klimatskim promenama.

- **Učešće u Radnoj grupi za izradu INEKP-a**

Krajem januara 2024. godine tim BOŠ-a je učestvovao na poslednjem sastanku Radne grupe za izradu Integrisanog nacionalnog energetskog i klimatskog plana.

- **Izrađena publikacija „Energetska tranzicija – Zgrada po zgradu”**

U publikaciji koja je kreirana predstavljene su inicijative i ključna postignuća lokalnih partnera u Kraljevu, Valjevu, Boru, Kragujevcu, Smederevu i Beogradu. Sprovedene inicijative na lokalnom nivou su pokazale da je energetska tranzicija sa fosilnih goriva na obnovljive izvore energije i energetska efikasnost moguća, ukoliko se zajednice uključe.

Navigator Zelene agende - Osnajivanje civilnog društva za podršku razvoju klimatski neutralnih i otpornijih ekonomija na Zapadnom Balkanu

Projekat „Navigator Zelene agende - Osnajivanje civilnog društva za podršku razvoju klimatski neutralnih i otpornijih ekonomija na Zapadnom Balkanu“ ima za cilj da doprinese inkluzivnoj demokratizaciji i participativnoj implementaciji reformi u procesu približavanja Zapadnog Balkana Evropskoj uniji kroz unapređenje saradnje, razumevanja i uticaja organizacija civilnog društva na sprovođenje Zelene agende. Projekat sprovodi Beogradska otvorena škola u saradnji sa šest regionalnih partnera: udruženjem Aarhus centar u Bosni i Hercegovini, organizacijom Eko-tim iz Crne Gore, organizacijom Eco-Z sa Kosova*, Centrom za istraživanje i informisanje o životnoj sredini Eko-svest iz Severne Makedonije, organizacijom Protection and Preservation of Natural Environment iz Albanije, kao i organizacijom BankWatch, uz finansijsku pomoć Evropske komisije.

Glavni očekivani rezultati projekta su:

- Podstaknuto regionalno umrežavanje i saradnja na zagovaračkim inicijativama u vezi sa ispunjenjem ciljeva Zelene agende za Zapadni Balkan;
- Angažovane organizacije civilnog društva i njihove mreže doprinose sprovođenju Zelene agende kroz monitoring i zagovaranje za unapređenje nacionalnih politika;
- Osnajeni kapaciteti organizacija civilnog društva i postojećih mreža iz svih šest ekonomija Zapadnog Balkana za uključivanje u procese donošenja odluka i zagovaranje inkluzivne primene Zelene agende;
- Unapređeno razumevanje među građanima, javnim vlastima i medijima u vezi sa izazovima i prilikama zelene tranzicije regiona Zapadnog Balkana.

Reforma javnih finansija – Agenda 2030: Platforma za opštedruštveni dijalog „Održivi razvoj za sve”

Projekat se realizuje sa ciljem uspostavljanja opštedruštvenog dijaloga o sprovođenju Agende 2030 kroz delovanje Platforme „Održivi razvoj za sve”.

Platforma nastoji da svojim delovanjem prepozna razvojne prioritete društva koji su u vezi sa ciljevima održivog razvoja, mapira nedostatke u pripremljenosti Srbije za sprovođenje Agende i aktivno zagovara bolje sprovođenje Agende u narednom periodu.

Platforma je podeljena u tri dimenzije koje se bave ekonomskim, socijalnim i pitanjima zaštite životne sredine. Partneri na projektu su Beogradska otvorena škola, Fondacija BFPE za odgovorno društvo, Centar za visoke ekonomske studije, Fondacija Ana i Vlade Divac, Fondacija Centar za Demokratiju, TOC - Asocijacija za razvoj održivih zajednica i Smart Kolektiv, a implementacioni partner je Nemačka organizacija za međunarodnu saradnju (GIZ).

Aktivnosti tokom 2024. godine:

• Istraživanje o napretku Srbije u implementaciji Agende 2030 u Srbiji

U cilju praćenja implementacije Agende 2030 u Srbiji, BOŠ je izdao četvrti po redu Monitoring izveštaj pod nazivom “Agenda 2030 u Srbiji: Da li je cilj na vidiku?”. Izveštaj predstavlja opsežnu analizu pripremljenosti Srbije za sprovođenje Agende 2030 i namenjen je državnim institucijama i stručnoj javnosti, kao vid pomoći u radu na ovom međunarodnom dogovoru od izuzetne važnosti. U prvoj polovini 2025. se očekuje prezentacija Izveštaja naučnoj zajednici i donosiocima odluka.

• Informisanje javnosti na nacionalnom i lokalnom nivou o Agendi 2030 i ciljevima održivog razvoja u oblasti zaštite životne sredine

BOŠ je putem svojih komunikacionih kanala i javnih događaja, kao i kroz saradnju sa onlajn i tradicionalnim medijima podizao svest o značaju ciljeva održivog razvoja u oblasti zaštite životne sredine.

• Fond za lokalni održivi razvoj

Beogradska otvorena škola pruža finansijsku i mentorsku podršku organizacijama civilnog društva na lokalnom nivou i jedinicama lokalnih samouprava za sprovođenje inicijativa koje doprinose izgradnji otpornih i čistih zajednica, odgovornoj i efikasnoj upotrebi prirodnih resursa i zelenom rastu i razvoju. Poziv za prijavu projektnih ideja je otvoren u novembru 2023, nakon čega su odabrana tri projekta koja su prošla prvu fazu mentorske podrške. Realizacija projekata će odvijati tokom 2024. i 2025. godine, a tokom čitavog trajanja BOŠ tim će pružati programsku i finansijsku mentorsku podršku.

Energetska tranzicija i dekarbonizacija na Zapadnom Balkanu

Projekat „Energetska tranzicija i dekarbonizacija na Zapadnom Balkanu“ sprovodi se sa ciljem da se, kroz angažman civilnog društva podrže reforme u regionu, u pravcu sprovođenja energetske tranzicije i smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte. Beogradska otvorena škola, u saradnji sa organizacijama Germanwatch iz Nemačke, Balkan Green Foundation iz Prištine i Ekosvest iz Skoplja, učestvuje u isprovođenju ovog projekta.

Glavne aktivnosti realizovane tokom 2024. godine:

- **Međudržavne radionice sa ekspertima na temu dekarbonizacije**

Organizovane su dve radionice ovog tipa sa stručnjacima iz oblasti energetike i klimatske politike u februaru i novembru 2024. godine. Na prvoj radionici razgovaralo se o stanju u sektoru obnovljivih izvora energije u regionu, izazovima u zakonodavstvu i tehnološkim preprekama za decentralizaciju energetskog sistema. Na drugoj radionici, fokus je bio na nacionalnim regulatornim okvirima, finansijskim aspektima energetske efikasnosti i mogućnostima za povećanje inicijative i razmenu najboljih praksi među državama u regionu.

- **Studijska poseta Solunu i Kozaniju (Grčka)**

U okviru projekta organizovana je studijska poseta Grčkoj, i to gradovima Solun i Kozani, sa 40 učesnika, kako bi se učesnici upoznali sa najboljim praksama pravedne energetske tranzicije. Učesnici su posetili WenCoop, prvu žensku energetsku zadrugu u Grčkoj, gde su se upoznali sa modelima uključivanja žena u energetski sektor. Takođe, organizovana je poseta Univerzitetu Zapadne Makedonije, gde su održana predavanja o digitalnoj transformaciji u energetici, energetske efikasnosti i izazovu prelaska sa fosilnih goriva na obnovljive izvore energije.

Studijska poseta Grčkoj

PRO – Lokalno upravljanje za ljude i prirodu

Beogradska otvorena škola u okviru Programa „PRO - Lokalno upravljanje za ljude i prirodu“, u svojstvu implementacionog partnera Programa UN za životnu sredinu (UNEP), pruža podršku jedinicama lokalnih samouprava u Srbiji u cilju jačanja kapaciteta u oblasti upravljanja zaštitom životne sredine. Program zajednički sprovode agencije Ujedinjenih nacija u Srbiji - UNOPS, UNICEF, UNFPA i UNEP, u saradnji sa Vladom Republike Srbije i uz finansijsku podršku Vlade Švajcarske.

Jedan od očekivanih rezultata Programa su unapređeni kapaciteti jedinica lokalnih samouprava u upravljanju zaštitom životne sredine kroz sprovođenje dobrih upravljačkih praksi čime će se neposredno unaprediti i sistem zaštite životne sredine na lokalnom nivou.

Glavne aktivnosti realizovane tokom 2024. godine:

1. Unapređenje kapaciteta jedinica lokalnih samouprava za sprovođenje dobrih praksi upravljanja zaštitom životne sredine

- U okviru ove aktivnosti, BOŠ tim je održao konsultativne sastanke sa 21 jedinicom lokalne samouprave. Izrađen je izveštaj o upravljanju zaštitom životne sredine na lokalnom nivou, podaci koji su korišćeni za izradu ovog izveštaja su prikupljeni u okviru upitnika o upravljanju zaštitom životne sredine u prethodnoj fazi Programa i tokom konsultativnih sastanaka sa predstavnicima JLS.
- Na osnovu prikupljenih podataka, mapiranih prioriteta oblasti tokom konsultativnih sastanaka i planiranih aktivnosti kada je reč o izradi i usvajanju određenih lokalnih politika u oblasti zaštite životne sredine odabrano je 10 JLS kojima je pružena stručna podrška.
- U okviru pružanja stručne podrške realizovani su odlasci na inicijalne sastanke u 10 JLS i na sastancima su eksperti razgovarali o mogućnostima saradnje, potrebnoj pomoći pri izradi relevantnih dokumenata i pisanju izveštaja.
- Ujedno je kao rezultat prikupljenih podataka nastala analiza „Zeleni pasoši“ koja daje pregled usvojenih lokalnih politika u oblasti zaštita životne sredine na uzorku od 10 JLS.

2. Unapređenje kapaciteta jedinica lokalnih samouprava za transparentnu izradu i usvajanje javnih politika uz uključivanje šire javnosti

Cilj ove aktivnosti je da doprinese boljem razumevanju jedinica lokalnih samouprava i drugih zainteresovanih strana o različitim pitanjima u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena, uključivanja politika iz ove oblasti u lokalne planove razvoja, kao i važnosti procesa izrade i usvajanja lokalnih javnih politika. BOŠ tim i angažovani eksperti iz različitih oblasti su započeli sprovođenje ove aktivnosti kroz realizaciju dijaloga sa zainteresovanim stranama i širom zajednicom u 10 jedinica lokalnih samouprava.

Lokalni akteri za čistu energiju i vazduh

Projekat „Lokalni akteri za čistu energiju i vazduh” predstavlja nastavak saradnje sa Evropskom fondacijom za klimu, koja se ostvaruje kroz jednogodišnje projekte, sa dugoročnim fokusom na razvoj javnih politika koje omogućavaju pravednu tranziciju ka čistoj energiji.

Centralni deo projekta činila je podrška organizacijama civilnog društva i aktivistima koji se bave kvalitetom vazduha, jačanje građanske mreže za monitoring kvaliteta vazduha, istraživačke aktivnosti usmerene na energetske efikasnost na lokalnu, poštovanje principa pravedne tranzicije, kao i podrška razvoju energetske demokratije.

Glavne aktivnosti realizovane tokom 2024. godine:

Unapređenje kapaciteta građana i lokalnih aktera za praćenje kvaliteta vazduha

- Postavljeno je 60 novih senzora za merenje kvaliteta vazduha širom Srbije, čime je proširena građanska mreža za praćenje kvaliteta vazduha;
- Organizovan je trening, uz učešće više od 30 aktivista, predstavnika OCD i zainteresovanih građana, kako bi mogli da koriste i tumače podatke prikupljene putem senzora;
- Održana je konferencija o kvalitetu vazduha „Čoveče ne guši se”, sa više od 40 učesnika gde su predstavljeni rezultati analiza i podaci prikupljeni građanskim monitoringom u 79 opština;
- Realizovana je kampanja o kvalitetu vazduha, kojom je obuhvaćeno oko 280.000 građana putem društvenih mreža i 29 medijskih objava.

Podrška energetske efikasnosti na lokalnom nivou

- Razvijena je metodologija za analizu lokalnih politika energetske efikasnosti, koja je primenjena u tri opštine;
- Organizovana je obuka za 10 predstavnika organizacija civilnog društva za sprovođenje analiza energetske efikasnosti i zagovaranje poboljšanja javnih politika;
- Tri lokalne organizacije su uz podršku BOŠ-a izradile analize energetske efikasnosti i predstavile ih donosiocima odluka na lokalnom nivou.

Pravedna tranzicija

- Izrađena je analiza nadležnosti opštine Lazarevac za sprovođenje pravedne tranzicije, a ključni nalazi predstavljeni su lokalnim donosiocima odluka;
- BOŠ je bio koorganizator konferencije o pravednoj tranziciji u Lazarevcu, uz učešće predstavnika opštine Kozani iz Grčke i EU eksperata, što je rezultiralo inicijativom za saradnju i razmenu iskustava između Lazarevca i Kozanija.

Podrška razvoju energetske demokratije

- Pokrenut je proces uspostavljanja nove energetske zadruge u Lazarevcu, uz mentorstvo postojeće zadruge „Sunčani krovovi”;
- Održana su dva događaja za izgradnju kapaciteta i umrežavanje zainteresovanih građana za osnivanje energetske zadruge, sa predavačima iz Holandije i Grčke, uz učešće više od 30 predstavnika civilnog sektora, aktivista i građana;
- BOŠ je učestvovao u izradi komentara na Nacrt Strategije razvoja energetike i Nacrt Zakona o energetici, čime su poboljšane odredbe koje se odnose na energetske zajednice;
- U toku je redizajn i unapređenje veb platforme energijazajednice.bos.rs, u saradnji sa mrežom CAN Europe, kako bi se omogućila bolja dostupnost informacija i umrežavanje zainteresovanih aktera.

Energetski miks otvorenog Balkana

Projekat „Energetski miks Otvorenog Balkana” ima za cilj da se kroz sprovođenje istraživanja utvrde mogućnosti i preduslovi za veću integraciju između energetskih sistema Srbije, Severne Makedonije i Albanije, prevashodno u domenu obnovljivih izvora energije, radi lakšeg upravljanja i balansiranja ovih izvora i smanjenja zavisnosti kako od uvoza električne energije, tako i od fosilnih goriva.

Glavne aktivnosti realizovane tokom 2024. godine:

Finalizacija istraživanja i izrada regionalnog koncepta energetske tranzicije

- Istraživački tim je finalizovao analize potencijala obnovljivih izvora energije (OIE) u tri države i izradio regionalni koncept energetske tranzicije, sa fokusom na integraciju OIE priključenih na prenosnu mrežu.
- Izvršeno je upoređivanje tehničkih regulativa u Srbiji, Albaniji i Severnoj Makedoniji koje se odnose na priključenje OIE na elektroenergetski sistem, pri čemu su identifikovane dobre prakse i prepreke za međudržavnu saradnju.
- Izvršena je SWOT analiza mogućnosti energetske tranzicije, koja je rezultirala preporukama za dalju fazu projekta.
- Pripremljen je konačni istraživački dokument, koji je predstavljen ključnim zainteresovanim stranama.

Održavanje validacione radionice i konsultacije sa ključnim akterima

- U Beogradu je organizovana validaciona radionica na kojoj su istraživači iz predstavili nalaze i preporuke regionalnog koncepta energetske tranzicije.
- Na radionici su učestvovali eksperti iz Albanije, Srbije i Severne Makedonije, kao i predstavnici donatorskih organizacija GIZ i KfW.
- Razmatrana je ekonomska izvodljivost predložene integracije energetskih sistema, mogućnosti investiranja i regulatorne prepreke.

Istraživanje stavova javnog mnjenja o upotrebi prirodnog gasa u energetsom miksu

Centralni deo projekta jeste istraživanje javnog mnjenja o stavovima upotrebe prirodnog gasa u energetsom miksu Republike Srbije. Istraživanje će doprineti boljem razumevanju upotrebe prirodnog gasa u Srbiji i kompletiranjem slike o informisanosti građana o upotrebi ovog energenta. Glavne aktivnosti realizovane tokom 2024. godine:

- **Istraživanje stavova građana o korišćenju prirodnog gasa:** Anketno istraživanje sprovedeno je na reprezentativnom uzorku od 1.202 punoletna građana Srbije, putem upitnika koji je sadržao 36 pitanja.
- **Fokus grupe za testiranje ključnih poruka:** Organizovano je pet fokus grupa sa 40 učesnika podeljenih na: korisnike gasa; građane sa pristupom gasnoj mreži ali bez priključka; mešovitu grupu sa različitim iskustvima u vezi sa gasom. Fokus grupe su omogućile testiranje i oblikovanje poruka za buduće kampanje, pri čemu su se izdvojile tri ključne poruke.
- **Ciljana kampanja na društvenim mrežama:** Na osnovu istraživanja i fokus grupa, sprovedena je kampanja na Instagramu sa ciljem testiranja najrelevantnijih poruka. Kampanja je ostvarila 24.182 pregleda i 1.978 interakcija.

Kampanja „Kornjača - spornjača” prikupljanja finansijskih sredstava za zaštitu barske kornjače

Beogradska otvorena škola je tokom 2024. godine zajedno sa Mladim istraživačima Srbije, Specijalnim rezervatom prirode jezero Kraljevac i fondacijom Katalist realizovala kampanju „**Kornjača - spornjača**”, u cilju prikupljanja finansijskih sredstava za zaštitu i istraživanje barskih kornjača (*Emys orbicularis*). Cilj kampanje je bila nabavka uređaja kojima će se pratiti kretanje i ponašanje kornjača na jezeru Kraljevac, što će pomoći dugoročnoj zaštiti i opstanku ove strogo zaštićene vrste u Srbiji. Kampanja se odvijala preko platforme donacije.rs kojom upravlja fondacija Katalist i za 77 dana trajanja kampanje, okupila je **208 pojedinačnih donatora** (građani, organizacije civilnog društva, kompanije) koji su prikupili ukupno **840.200 RSD**. Kampanja je obuhvatila različite komunikacione kanale, od društvenih mreža, do tradicionalnih medija i gostovanja u televizijskim emisijama i priložima, kao i do održavanja javnih događaja i upoznavanja građana i građanki sa značajem zaštite vrsti. U okviru kampanje kreirani su različiti promotivni pokloni za donatore poput brendiranih majica, digitalne bojanke, postera, donatorskih kutija i razglednica. Veliki događaj u vidu izleta je održan na jezeru Kraljevac u saradnji sa Udruženjem sportskih ribolovaca, koje je upravljač ovog zaštićenog područja. Tokom izleta posetioци su imali priliku da se upoznaju sa barskim kornjačama, vide gde one stanuju i šta ih to ugrožava, kuda se kreću i nauče zašto je važno da ih zaštitimo. „Kornjača - spornjača” kampanja je dosegla do 1.753.213 ljudi.

**ZAPOŠLJIVOST I KARIJERNO
VOĐENJE I SAVETOVANJE**

ZAPOŠLJIVOST I KARIJERNO VOĐENJE I SAVETOVANJE

Beogradska otvorena škola kroz programsku oblast Zapošljivost i karijerno vođenje i savetovanje podržava pojedince da kreativno odgovore na izazove aktivnog traženja, dobijanja i zadržavanja posla, kao i napredovanja na poslovnom i privatnom planu. U eri dinamičnog globalnog tržišta rada, čestih ekonomskih i društvenih kriza, verujemo da je važno uticati na razvoj veština za upravljanje karijerom, celoživotno učenje i što lakšu tranziciju iz sistema obrazovanja na tržište rada, ili u obrnutom smeru - kada karijerni razvoj to zahteva.

BOŠ podstiče kontinuirani razvoj pojedinca, celoživotno učenje i ukupni ekonomski razvoj društva - kroz doprinos uspostavljanju sistema karijernog vođenja i savetovanja i jačanju veza obrazovanja i tržišta rada.

U okviru ove oblasti, BOŠ je u 2024. godini sproveo sledeće projekte:

- Virtuelne prakse za inkluzivna društva;
- Zelene škole za zapošljivost mladih;
- Zelena Generacija: Škole uključene u klimatsku akciju;
- Korak napred ka dostupnim uslugama karijernog vođenja i savetovanja.

Virtuelne prakse za inkluzivna društva

U cilju prevazilaženja barijera i formiranja jednakih edukativnih mogućnosti za razvoj veština mladih, Beogradska otvorena škola je realizovala projekat „Virtuelne prakse za inkluzivna društva“. Projekat je predstavljao bazu za poboljšanje pristupa mladim programima stažiranja u okviru formalnog i neformalnog sistema obrazovanja. Poseban akcenat projekta je stavljen na uključivanje mladih koji dolaze iz ruralnih područja i mladih sa invaliditetom, kao i na osnaživanje mladih da se uključe i sarađuju sa donosiocima odluka u oblasti obrazovanja mladih i politika zapošljavanja i na taj način postanu ključni akteri u procesima donošenja odluka u vezi sa sopstvenim pravima i interesima.

U okviru projekta Virtuelne prakse za inkluzivna društva, realizovan je program virtuelne prakse „Karijerno vođenje i savetovanje mladih“, organizovani su konsultativni sastanci sa predstavnicima obrazovnih institucija, organizacija i biznis sektora, kao i studijska poseta Briselu. Takođe, pripremljen je i Evropski izveštaj o virtuelnim praksama kao i predlog praktične politike za unapređenje virtuelnih praksi. Tim Beogradske otvorene škole je pripremio program virtuelne prakse u oblasti karijernog vođenja i savetovanja u koji je uključio **42 učenika srednjih škola iz Kragujevca, Velike Plane, Stare Pazove i Bača**. Program prakse je realizovan u periodu od decembra 2023. do marta 2024. godine. Program prakse osmišljen je kroz šest tematskih nedelja kroz koje su učesnici imali priliku da steknu osnovna znanja o karijernom vođenju i savetovanju, principima rada karijernih praktičara, i procesu savetodavnog rada. Programi virtuelnih praksi organizovani su i u Severnoj Makedoniji, Italiji i Španiji, i na osnovu iskustva učesnika u svim zemljama, pripremljen je Evropski izveštaj o virtuelnim praksama koji sadrži evaluacije i preporuke na osnovu sprovedenih programa.

U maju 2024. godine, organizovana je studijska poseta Briselu. Prvog dana, održana je panel diskusija koja je pružila uvid u okvir za razvijanje i implementaciju javnih politika u oblasti karijernog razvoja i usavršavanja mladih. Uporedna analiza zakonskog okvira na nivou država članica EU i zemalja kandidata, omogućila je okvir za dalji razvitak i unapređenje zakonskih, ali i praktičnih okvira za profesionalni razvoj mladih. Fokus diskusije stavljen je na digitalnu komponentu sticanja novih znanja i iskustava za mlade, kroz razmenu perspektiva i uvida o virtuelnim oblicima usavršavanja mladih. Tokom studijske posete, projektni tim je posetio organizacije: Organizacioni biro srednjoškolskih unija Evrope (OBESSU), Evropska asocijacija za stručno usavršavanje (EVTA), Unija evropskih studenata (ESU) i Asocijacija mladih hrišćana (YMCA).

Na osnovu rezultata dobijenih kroz različite konsultativne procese, tim BOŠ-a je razvio **set predloga praktičnih politika u kojem su definisani dalji pravci organizacije i pripreme programa virtuelnih praksi**. Pored toga, tim je učestvovao u pripremi i preporuka za virtuelne prakse na nivou EU. Ove preporuke služe kao okvir za razgovore sa donosiocima odluka koji se bave pitanjima radnih praksi, ali i zapošljavanja i obrazovanja i sadrže smernice na koji način treba organizovati programe (virtuelnih) praksi tako da ispune minimum standarda kvaliteta.

Zelene škole za zapošljivost mladih

Projekat „Zelene škole za zapošljivost mladih“ predstavljao je edukativnu komponentu inicijative „Sunčane škole na Zapadnom Balkanu“ i imao je za cilj da doprinese informisanju nastavnika, roditelja i učenika o klimatskoj pravdi, učešću u energetskej politici i demokratizaciji, da doprinese samoodrživosti škola kroz unapređivanje kapaciteta za prikupljanje sredstava i zagovaranje i da pruži mentorsku podršku školama za aktivno učešće u procesima donošenja odluka na lokalnom nivou.

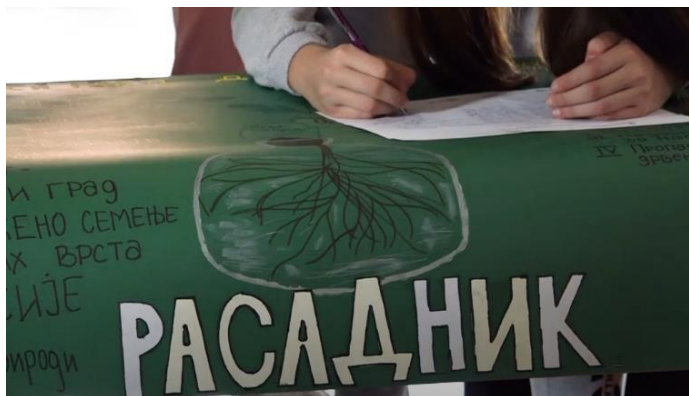
U okviru prvih aktivnosti na projektu, BOŠ tim je uspostavio **saradnju sa šest osnovnih škole u Valjevu**, u kojima su realizovane **edukativne radionice sa učenicima**. U radionicama su učestvovali učesnici petog, šestog i sedmog razreda osnovnih škola, koji su imali priliku da se uključe u diskusije i interaktivne aktivnosti o zaštiti životne sredine. Učenici su radili na prezentacijama i pripremama za Bazar zelenih ideja, gde su izlagali svoje radove u parovima. Učenici su takođe radili na prezentacijama o solarnim panelima i njihovom doprinosu zaštiti životne sredine. Kroz ove radionice, objašnjeno je kako solarni paneli koriste sunčevu energiju za proizvodnju električne energije, smanjujući potrebu za fosilnim gorivima i emisiju štetnih gasova u atmosferu. Radionice su se fokusirale i na ličnu odgovornost u očuvanju životne sredine, gde su učenici delili ideje o recikliranju, smanjenju otpada i štednji energije.

Takođe, učenici su imali priliku da se konsultuju sa mentorima kako bi dobili dodatne savete i smernice za unapređenje svojih projekata. Ova interakcija doprinela je dodatnoj edukaciji učenika i podstakla ih da razmišljaju kreativno i inovativno o svojim idejama i dugoročnim posledicama svojih postupaka na planetu, i da svojim aktivnostima doprinesu očuvanju prirode za buduće generacije. Kroz radionice je prošlo **čak 138 đaka osnovnih škola**.

U okviru aktivnosti projekta u Osnovnoj školi „Vladika Nikolaj Velimirović“ u Valjevu održan je i **Bazar zelenih ideja**. Na ovom događaju, koji je okupio veliki broj učenika, predstavljeno je **17 timova sa preko 80 učesnika**, koji su kroz svoje mini projekte demonstrirali ideje i rešenja za očuvanje životne sredine. Teme koje su obrađene na Bazaru bile su širokog spektra, obuhvatajući kako lokalne, tako i globalne ekološke izazove. Učenici su se bavili temama kao što su očuvanje reka, smanjenje zagađenja vazduha, reciklaža i pristup zelenim tehnologijama. Svaki tim je kroz projekat pružio originalan i inovativan pristup rešavanju ekoloških problema, koristeći znanje i veštine stečene kroz zelene radionice, koje su prethodno organizovane u njihovim školama.

U okviru aktivnosti projekta u Osnovnoj školi „Vladika Nikolaj Velimirović“ u Valjevu održan je i **Bazar zelenih ideja**. Na ovom događaju, koji je okupio veliki broj učenika, predstavljeno je **17 timova sa preko 80 učesnika**, koji su kroz svoje mini projekte demonstrirali ideje i rešenja za očuvanje životne sredine. Teme koje su obrađene na Bazaru bile su širokog spektra, obuhvatajući kako lokalne, tako i globalne ekološke izazove. Učenici su se bavili temama kao što su očuvanje reka, smanjenje zagađenja vazduha, reciklaža i pristup zelenim tehnologijama. Svaki tim je kroz projekat pružio originalan i inovativan pristup rešavanju ekoloških problema, koristeći znanje i veštine stečene kroz zelene radionice, koje su prethodno organizovane u njihovim školama.

Učenici su se bavili temama kao što su očuvanje reka, smanjenje zagađenja vazduha, reciklaža i pristup zelenim tehnologijama. Svaki tim je kroz projekat pružio originalan i inovativan pristup rešavanju ekoloških problema, koristeći znanje i veštine stečene kroz zelene radionice, koje su prethodno organizovane u njihovim školama.

Bazar zelenih ideja nije bio samo prilika da se predstave projekti, već i da se učenici međusobno upoznaju, razmene iskustva i ideje, te da se dodatno edukuju o važnosti očuvanja životne sredine. Svi prisutni su imali priliku da vide koliko su mladi angažovani i motivisani da doprinesu zaštiti prirode i unapređenju ekološke svesti u svojim zajednicama. Jedan od glavnih ciljeva ovog događaja bio je i da se izabere najbolji tim sa najboljim projektom, koji je nagrađen za svoj trud i kreativnost.

U okviru projekta, održan je i trening „Unapređivanje veština za izradu projekata i upravljanje projektnim ciklusom” u Banji Koviljači. Učesnici treninga “imali su priliku da prodube svoje znanje o ključnim konceptima i alatima za uspešno pisanje projekata. Kroz interaktivne sesije, direktori osnovnih škola, nastavnici i stručni saradnici stekli su uvid u važnost pravilnog planiranja i strukturiranja projekata, kao i metodologije za efikasno vođenje projektnih aktivnosti.

Jedna od ključnih tema bila je „Uvod u upravljanje projektnim ciklusom”, gde su učesnici naučili kako da identifikuju, planiraju, sprovode, prate i ocenjuju projekte u skladu sa njihovim ciljevima. Takođe, učesnici su analizirali važnost projektnih logika za uspeh projekata. Uvod u matricu logičkog okvira kao zasebna tema pružila je učesnicima šansu da se upoznaju sa alatima za planiranje, evaluaciju projekata i merljivim indikatorima uspeha, što je ključno za osiguranje kvaliteta i efikasnosti projektnih aktivnosti.

Kao završnu aktivnost predviđenu projektom, BOŠ tim je organizovao završnu konferenciju na kojoj su predstavljeni rezultati projekta. Na događaju su predstavljeni ključni rezultati nakon jednogodišnje implementacije ove inicijative u Valjevu. Na događaju se obratio Vladimir Mišković, član gradskog Veća Valjevo, koji je predstavio iskustvo rada na inicijativi iz perspektive grada Valjeva, i na koji način je ova inicijativa doprinela podizanju svesti među građanima, a naročito među školskim zajednicama.

Zelena Generacija: Škole uključene u klimatsku akciju

Projekat „Zelena generacija: Škole uključene u klimatsku akciju“, predstavlja deo višegodišnje regionalne inicijative „Sunčane škole na Zapadnom Balkanu“ koju sprovodi Fondacija za otvoreno društvo Zapadnog Balkana. Regionalna inicijativa podrazumeva ugradnju solarnih panela na odabrane škole na teritoriji Balkana, istraživanja o zelenoj tranziciji na nivou uključenih zemalja i edukativnu komponentu koja obuhvata rad sa učenicima osnovnih škola u oblasti zaštite životne sredine, pravedne energetske tranzicije, održivog razvoja, zelenih veština i obrazovanja. Edukativnu komponentu inicijative pod nazivom „Zelena generacija: Škole uključene u klimatsku akciju“ sprovode Beogradska otvorena škola (Srbija), Nacionalni omladinski savet Makedonije (Severna Makedonija), Bonevet (Kosovo*), i Centar za ekologiju i energiju (Bosna i Hercegovina), Youth Roma and Egiptian Movement (Albanija). Edukativna komponenta ima za cilj da doprinese informisanju nastavnika, roditelja i učenika u školama o značaju klimatskoj pravdi, učešću u energetske politici i demokratizaciji; da doprinese samoodrživosti škola kroz unapređivanje kapaciteta za prikupljanje sredstava i zagovaranje i da pruži mentorsku podršku školama za aktivno učešće u procesima donošenja odluka na lokalnom nivou. Kroz ovu regionalnu inicijativu, **podržano je 70 škola na teritoriji Zapadnog Balkana**, a u Srbiji, aktivnosti projekta se realizuju **na teritoriji Kragujevca, u šest osnovnih škola**.

Prva aktivnost na projektu bila je Forum zajednice, čiji je cilj bio unapređenje dijaloga i saradnje između lokalne samouprave i osnovnih škola, koje su uključene u projekat. Poseban fokus je na prepoznavanju i rešavanju ključnih izazova u vezi sa uvođenjem i unapređenjem ekoloških praksi u obrazovnim ustanovama.

Glavna ideja Forum zajednice koji je održan u Valjevu bila je mapiranje problema koje svaka škola prepoznaje kao prioritetne za rešavanje, a koji se mogu finansirati ušteđenim novcem zahvaljujući ugradnji solarnih panela. Na Forumu su učestvovali direktori, nastavnici, učenici i roditelji iz škola, koji su zajedno sa predstavnicima Gradske uprave razmatrali načine za rešenje identifikovanih problema. Svaka škola je na Forumu prezentovala konkretne izazove koji se uklapaju u kriterijume inicijative, dok su direktori predstavili probleme ispred gradonačelnika.

Druga važna aktivnost na projektu su bile radionice sa učenicima. U radionicama su učestvovali učenici petog, šestog i sedmog razreda osnovnih škola, koji su imali priliku da se uključe u diskusije i interaktivne aktivnosti o zaštiti životne sredine. Učenici su radili na prezentacijama i pripremama za Bazar zelenih ideja, gde će izlagali svoje radove u parovima. Učenici su takođe radili na prezentacijama o solarnim panelima i njihovom doprinosu zaštiti životne sredine.

Korak napred ka dostupnim uslugama karijernog vođenja i savetovanja;

Sa ciljem unapređenja zapošljivosti mladih, Beogradska otvorena škola je u partnerstvu sa Nacionalnom asocijacijom kancelarija za mlade realizovala projekat „Korak napred ka dostupnim uslugama karijernog vođenja i savetovanja“.

U okviru projekta sprovedene su sledeće aktivnosti koje su doprinele ostvarivanju značajnih rezultata u oblasti karijernog vođenja i savetovanja (KViS):

Programi za razvoj kapaciteta kancelarija za mlade, organizacija civilnog društva i školskih timova za KViS, u skladu sa Standardima

U okviru ove aktivnosti realizovana su dva treninga za jačanje kapaciteta lokalnih kancelarija za mlade, predstavnika školskih timova za KViS i organizacija civilnog društva: „Osnove karijernog vođenja i savetovanja u radu sa mladima“ i „Inovativni pristupi u realizaciji aktivnosti karijernog vođenja i savetovanja“, koji su okupili **30 učesnika iz 15 jedinica lokalnih samouprava**. Prvi jednodnevni trening okupio je **11 predstavnika kancelarija za mlade i organizacija civilnog društva iz 6 jedinica lokalnih samouprava: Vranje, Beograd, Bajina Bašta, Zrenjanin, Čajetina i Valjevo**.

Učesnici treninga imali su priliku da se upoznaju sa novim rezultatima istraživanja o uslugama karijernog vođenja i savetovanja, ali i zakonskom regulativom za ovu oblast. Takođe, su se informisali o elementima standarda usluga KViS, kao i preporukama za njihovu implementaciju u praksi, resursima i drugim akterima koji su im na raspolaganju u realizaciji KViS aktivnosti. Drugi dvodnevni trening okupio je **19 predstavnika školskih timova za KViS, OCD i KZM iz 10 jedinica lokalnih samouprava: Niš, Temerin, Užice, Beograd, Kruševac, Vrnjačka Banja, Indija, Šabac, Leskovac i Guča**. Trening je bio fokusiran na tendencije i promene na tržištu rada, dok je poseban fokus bio na promene u broju dostupnih poslova, kvalitetu poslova i zarada, značaju socijalne zaštite, fleksibilnost rada, ali i dijalogu u industrijskim odnosima. Sve

ovo stavljeno je u kontekst raznovrsnosti aktivnosti i usluga KViS, koje su rezultat prilagođavanja trendovima na tržištu rada poput klimatskih, tehnoloških i demografskim promena. Ova raznovrsnost se prvenstveno odnosi na povećanje upotrebe digitalnih alata u pružanju usluga KViS-a, primenu principa zaštite životne sredine u kontekstu donošenja karijernih odluka ili implementacije aktivnosti KViS. Učesnici su imali priliku da se detaljnije upoznaju i sa konceptom rodno osetljivog KViS.

„Karijerni karavan“ – sprovođenje lokalnih KViS aktivnosti

Nastavak prethodne aktivnosti i saradnja sa učesnicima treninga, ogleda se u realizaciji aktivnosti KViS na lokalnom nivou sa mladima, sa ciljem praktične primene stečenog znanja, osmišljavanja i implementacije KViS aktivnosti sa mladima. Predstavnici KZM, OCD i školskih timova za KViS dobili su mentorsku podršku od strane eksperata ispred Beogradske otvorene škole i Nacionalne asocijacije kancelarija za mlade, koja je imala za cilj da osigura da aktivnosti budu u skladu sa Standardima. Ovim aktivnostima obuhvaćeno je **311 mladih iz 15 mesta širom Srbije**.

Sajam karijernog vođenja i savetovanja

U cilju povećanja zapošljivosti mladih i međusobnog povezivanja ključnih aktera (škole, KZM i OCD), koji imaju veliku ulogu u aktivnom doprinosu poboljšanja položaja mladih na tržištu rada, 15. novembra 2024. održan je jubilarni **X Sajam karijernog vođenja i savetovanja**. Sajam je okupio **preko 140 predstavnika škola, KZM, organizacija civilnog društva, javnih vlasti i svih drugih zainteresovanih strana**, koji su imali priliku da se upoznaju kako sa primerima dobre prakse, tako i sa načinima kvalitetne implementacije usluga KViS za mlade. Na Sajmu je učestvovalo **20 izlagača iz 10 gradova i opština**.

X Sajam karijernog vođenja i savetovanja

OBRAZOVANJE

Beogradska otvorena škola od svog osnivanja posvećena je unapređenju obrazovanja i pružanju kvalitetnog znanja studentima. Već više od tri decenije, njen obrazovni program omogućava mladima da steknu nova saznanja i razviju ključne veštine koje im pomažu u profesionalnom i ličnom napretku. Kroz 31 generaciju, Beogradska otvorena škola oblikovala je brojne studente i studentkinje, pružajući im multidisciplinarno obrazovanje i stvarajući prilike za povezivanje sa kolegama različitih akademskih usmerenja.

Alumni mreža Beogradske otvorene škole broji više od 1.300 pojedinaca, a alumnisti su ostvarili značajne karijere u različitim profesionalnim sferama – od akademske zajednice i istraživačkih instituta, preko privatnog sektora, do javnih institucija i civilnog društva. Mnogi od njih se vraćaju u BOŠ kao predavači, mentori i saradnici, prenoseći svoje znanje, iskustvo i perspektive novim generacijama polaznika. Ovaj proces međusobnog osnaživanja i deljenja iskustava dodatno jača zajednicu Beogradske otvorene škole, stvarajući dugoročan uticaj na razvoj kritičkog mišljenja, liderstva i inovacija u društvu.

Program Studije budućnosti Beogradske otvorene škole danas podrazumeva nekoliko celina:

- Predavanja znanja;
- Radionice veština;
- Mentorski program;
- Psihološka podrška;
- Slobodne aktivnosti.

Studije budućnosti Beogradske otvorene škole

Tokom 2024. godine realizovana su dva semestra na obrazovnom programu Studije budućnosti:

- Prolećni semestar akademske 2023/24. godine za dvadeset četvoro studenata i studentkinja 31. generacije;
- Jesenji semestar akademske 2024/25. godine za dvadeset devetoro studenata i studentkinja 32. generacije Programa.

Prolećni semestar 31. generacije u akademskoj 2023/24.

Modul Novi svet

Ovaj modul istražuje ključne društvene, naučne i političke procese koji oblikuju savremeni svet. Kroz analizu globalnih i lokalnih trendova, polaznici imaju priliku da kritički promišljaju o izazovima i mogućnostima koje donose tehnološki razvoj, društvene promene i inovacije, kao i političke transformacije.

U okviru modula, studenti i studentkinje imali su priliku da slušaju predavanje Vuka Jeremića o novom svetu, gopolitičkoj recesiji i aktuelnim krizama; Gorana Pitića o Đinđićevoj viziji moderne Srbije; Jovana Radakovića, koji je govorio o Sajber bezbednosti; Vanje Ković koja je održala predavanje pod nazivom „Kako ljudski mozak radi – uvod u svet aktuelnih neuronaučnih otkrića“; Uroša Krčadinca koji je predstavio multidisciplinarni (digitalno-umetnički-književni) projekat Bantustan: interaktivni atlas, koji svedoči o putovanju autora kroz Afriku; Dritana Abazovića o etici i politici u savremenim demokratijama; Dalibora Petrovića o nadzornom kapitalizmu u doba nadziranog društva; Slobodana G. Markovića o kulturnim transferima i Bojana Kovačevića koji je govorio o pojmu urbanog danas.

Modul Upravljanje karijerom i radne prakse

Fokus modula Upravljanje karijerom i radne prakse je na pružanju veština koje će studentima i studentkinjama olakšati početak profesionalne karijere.

Modul je započet posetom kompaniji Koka-kola (Coca-Cola Hellenic Bottling Company) tokom koje su studenti i studentkinje imali priliku da slušaju predavanje o karijernom putu mladih, o različitim tipovima ličnosti u poslovnom okruženju i upravljanju karijerom.

Prvo predavanje u okviru ovog modula održala je Marija Milosavljević, kroz interaktivan razgovor sa studentima, otvarajući ključna pitanja o karijernim planovima, profesionalnim ciljevima i neophodnim veštinama za njihov razvoj. U skladu s tim, studenti su imali priliku da učestvuju u predavanjima, radionicama i simulacijama posvećenim pisanju efektivnog CV-ja i pripremi za poslovne intervju.

Ove radionice vodile su Tamara Srećković i Milica Berić, koje su, zahvaljujući bogatom iskustvu u oblasti ljudskih resursa, podelile sa studentima korisne savete i praktične uvide. Draga Šapić održala je predavanje o mentalnom zdravlju i blagostanju na radnom mestu, naglašavajući značaj psihološke dobrobiti u profesionalnom okruženju. Takođe, Jovana Misailović realizovala je radionicu posvećenu radnom pravu, pružajući studentima osnovna znanja o njihovim pravima i obavezama u radnom odnosu.

Program mentorstva

U okviru programa mentorstva, 31. generacija studenata i studentkinja imala je priliku da se poveže sa mentorima, alumnistima i alumnistkinjama programa, i pokrene saradnju sa njima. Povezivanje alumnista sa aktuelnom generacijom programa ne samo da obogaćuje iskustvo polaznika već i jača zajednicu kroz razmenu znanja i podršku. Ova interakcija omogućava studentima da razviju veštine neophodne za snalaženje u kompleksnom poslovnom i akademskom okruženju, dok istovremeno pruža alumnistima priliku da svojim iskustvom doprinesu rastu novih generacija. Uspešno je ostvareno 24 mentorska para, zahvaljujući kojima je veći deo studenata imao priliku da stekne novo praktično i radno iskustvo.

Slobodne aktivnosti

Jedan od sastavnih delova programa su i slobodne aktivnosti kroz koje studenti i studentkinje imaju priliku da se bolje međusobno upoznaju.

Realizovana su dva Književna kluba. Ova aktivnost ima za cilj podsticanje debate o odabranim delima koje studenti sami biraju, pružajući im prostor za tumačenje, analizu i razmenu mišljenja.

Polaznici programa „Studije budućnosti“ su i 2024. godine imali priliku da učestvuju na Zimskoj školi timskog rada koju tradicionalno organizuje Beogradska otvorena škola. Zimska škola je održana na planini Gučevo od 1. do 3. marta.

Studenti 31. generacije na Zimskoj školi timskog rada

Program je uspešno završilo dvadeset četvero studenata i studentkinja.

U okviru godišnje konferencije Move.Link.Engage, 31. generacija studenata i studentkinja Studija budućnosti Beogradske otvorene škole je zvanično primila diplome o uspešnom završetku programa.

Dodela diploma na godišnjoj konferenciji Move.Link.Engage.

Konkurs za upis nove 32. generacije studenata Studija budućnost

U maju 2024. godine otvoren je konkurs za upis nove 32. generacije studenata Studija budućnosti. Kampanja za upis nove generacije obuhvatila je kampanju na društvenim mrežama, ali i prezentovanje Programa na fakultetima. Cilj kampanje bio je da studentima i budućim polaznicima pruži priliku da saznaju više o samom načinu procesu selekcije, kao i funkcionisanju Programa. U tom duhu, organizovan je i Dan otvorenih vrata.

Selekcija kandidata realizovana je u periodu od maja do septembra, u dva upisna kruga. Na osnovu ličnih prijava, testova ličnosti i sposobnosti, a nakon individualnih razgovora sa kandidatima, komisija je formirala konačnu listu od 30 kandidata koji će u akademskoj 2024/25. pohađati Program.

Odabrani studenti pohađali su Jesenje semestar obrazovnog programa Studije budućnosti od 14.10.2024. do 23.12.2024. godine.

Polaznici programa dolaze sa različitih fakulteta, među kojima su u 32. generaciji Fakultet političkih nauka, Ekonomski fakultet, Filozofski fakultet, Fakultet organizacionih nauka, Farmaceutski fakultet, Filološki fakultet, Fakultet za medije i komunikacije, Fakultet muzičke umetnosti, Fakultet savremenih umetnosti, Matematički fakultet, Beogradska akademija poslovnih i umetničkih strukovnih studija, Fakultet za obrazovanje učitelja i vaspitača, Pravni fakultet.

Jesenji semestar 32. generacije u akademskoj 2024/25.

Nastava u jesenjem semestru se odvija u okviru modula Znanja za budućnost, Veštine budućnosti i Psihološka podrška, dok će prolećni semestar biti fokusiran na module Novi svet i Upravljanje karijerom i radne prakse.

32. generacija na predavanju u toku Jesenjeg semestra

Modul Znanja za budućnost

Ovaj modul osmišljen je da studentima i studentkinjama pruži širok spektar znanja iz različitih oblasti, omogućavajući im da steknu dublje razumevanje kompleksnih društvenih, ekonomskih i političkih faktora koji oblikuju savremenu državu. Kroz pažljivo odabrana predavanja i interaktivne diskusije, polaznici se upoznaju sa ključnim izazovima i dinamikom savremenog sveta. Tokom programa obrađuju se teme poput društvenih nejednakosti, međunarodnih odnosa, globalnih kriza, klimatskih promena i drugih aktuelnih pitanja koja imaju značajan uticaj.

Modul je započet uvodnim predavanjem Srđana Verbića o budućnosti obrazovanja i izazovima sa kojima se suočava obrazovni sistem. Nakon njega, Tamara Džamonja Ignjatović govorila je o društvenim problemima i njihovim posledicama na pojedinca, pružajući analitički osvrt na ključne izazove savremenog društva.

Neposredno pred predsedničke izbore u Sjedinjenim Američkim Državama, Stevan Nedeljković i Milan Krstić održali su predavanje pod nazivom „Kamala Haris ili Donald Tramp: značaj američkih izbora 2024. godine za budućnost međunarodnih odnosa“. Fokus je bio na potencijalnom uticaju izbornih rezultata na globalnu političku scenu i promene u spoljnoj politici SAD prema ključnim regionima.

O budućnosti svetskog poretka i globalnim krizama govorio je Vuk Jeremić, pri čemu je poseban naglasak stavljen na geopolitičku recesiju i moguće posledice ponovnog izbora Donalda Trampa za predsednika SAD.

Dejan Šoškić osvetlio je osnovne principe bankarstva i finansija, objašnjavajući funkcionisanje finansijskih tržišta, sisteme kreditiranja, kao i potencijal i budućnost blockchain tehnologije i kriptovaluta.

O stanju poljoprivrednih resursa i dostupnosti hrane u 21. veku govorio je Radmilo Pešić, analizirajući globalne izazove u oblasti prehrambene sigurnosti i faktore koji utiču na pojavu gladi u različitim delovima sveta.

Aleksandra Krstić predstavila je deo svog istraživanja o značaju političkih karikatura za demokratiju. Studenti su imali priliku da vide istorijske primere karikatura iz Sjedinjenih Američkih Država, kao i radove američkih karikaturista nastale tokom ratova u bivšoj Jugoslaviji.

Nemanja Milović osvrnuo se na posledice klimatskih promena, moguće strategije za njihovo ublažavanje i korake koje je neophodno preduzeti kako bi se smanjio njihov negativan uticaj.

Modul je zaključen predavanjem Vladimira Jelenkovića, koji je kroz osvrt na život i nasleđe Nikole Tesle predstavio njegove pronalaskeske i inovacije, ističući njihov značaj za tehnološki i naučni razvoj čovečanstva.

Modul Veštine budućnosti

Modul Veštine budućnosti osmišljen je kao niz interaktivnih radionica koje studentima i studentkinjama pružaju praktične savete za razvoj ključnih veština potrebnih u savremenom svetu. Poseban akcenat stavljen je na javni nastup, veštine govora i prezentovanja, kao i na argumentaciju i kritičko razmišljanje.

Radionice retorike vodio je Vladimir Pavićević, dok je Relja Dereta kroz radionice javnog nastupa i prezentacionih veština podelio korisne tehnike i savete koji imaju primenu i u svakodnevnoj i u profesionalnoj komunikaciji.

Dragana Ignjić održala je radionicu posvećenu ulozi televizije i veštinama javnog televizijskog nastupa, pružajući studentima konkretne smernice za uspešno pojavljivanje u medijima.

Vladimir Nićiforović podelio je svoje karijerno iskustvo, ističući kako profesionalni putevi mogu evoluirati i menjati se tokom vremena.

Andrijana Ristić priredila je radionicu o značaju debate, pravilnoj argumentaciji i prepoznavanju logičkih grešaka. Studenti su se upoznali sa osnovnim pravilima izgradnje argumenata, analizom i osporavanjem tuđih tvrdnji, kao i tehnikama kritičkog mišljenja. Kroz praktične vežbe imali su priliku da razviju svoje debate i argumentacione veštine.

Program je upotpunjen i kreativnom radionicom plesa, gde su se studenti kroz tango, pod vođstvom trenera Darka Dožića, upoznali sa načinima neverbalne komunikacije, koordinacije i izražavanja kroz pokret. Ova radionica spojila je plesne i komunikacijske veštine, pružajući jedinstveno iskustvo polaznicima programa.

Modul Psihološka podrška

U okviru programa Psihološka podrška realizovano je pet interaktivnih radionica pod vođstvom psihologice Jane Stojanović.

Cilj ovog modula bio je da polaznicima pruži korisne alate za uspostavljanje i održavanje zdravih odnosa, efikasno suočavanje sa konfliktima, prevazilaženje anksioznosti, upravljanje negativnim emocijama i prevladavanje samokritičnosti. Kroz radionice, studenti i studentkinje su imali priliku da se upoznaju sa tehnikama asertivne komunikacije i drugim praktičnim metodama koje mogu primeniti u svakodnevnom životu kako bi poboljšali svoje emocionalno blagostanje i međuljudske odnose.

Psihološke radionice sa Janom Stojanović

Slobodne aktivnosti

Kako je 32. generacija izdvojila Književni klub kao jednu od omiljenih aktivnosti, tokom jesenjeg semestra realizovano je čak tri BOŠ-ova Književna kluba. Među izabranim delima o kojima se pokrenula temeljna debata našle su se „Metamorfoze“, kao i „Paviljon br. 6“ i „Gospođa Dalovej“.

Mentorski program

Tokom jesenjeg semestra akademske 2024/25. godine organizovane su konsultacije o mentorskom programu, pružajući studentima priliku da definišu svoje interesovanje za određene teme, oblasti ili potencijalne mentore. Kroz ovaj proces, svaki polaznik mogao je da iskaže svoje profesionalne i akademske afinitete, kako bi bio povezan sa mentorom koji će mu pružiti smernice i podršku u daljem razvoju. Uspešno je ostvareno 28 mentorskih parova, koji su napravili plan za zajedničku saradnju tokom prolećnog semestra.

OMLADINSKA POLITIKA

Beogradska otvorena škola od svog osnivanja u centar svojih aktivnosti stavlja mlade kojima nudi obrazovne programe i usluge čime ih osnažuje da postanu aktivni članovi društva i nosioci društvenih promena. Pored toga, BOŠ se aktivno bavi zagovaranjem za uspostavljanje systemske i kontinuirane podrške mladima koja bi dovela do poboljšanja zapošljivosti mladih, njihovog bržeg ekonomskog osamostaljivanja i aktivne participacije po pitanjima koja se njih tiču.

U želji da što adekvatnije i kvalitetnije informiše mlade, BOŠ je 2007. godine osnovao portal Mingl. Od tada pa do danas, mladi na portalu mogu svakodnevno da pročitaju informacije i vesti o neformalnim obrazovnim programima, stipendijama, radionicama, kursevima, takmičenjima, razmenama i najavama događaja.

U okviru programske oblasti Omladinska politika, tokom 2024. godine, Beogradska otvorena škola sprovodila je projekat *Mladi i mediji za demokratski razvoj*.⁵

⁵ Detaljnije o projektu *Mladi i mediji za demokratski razvoj* pročitajte u okviru programske oblasti Civilno društvo.94

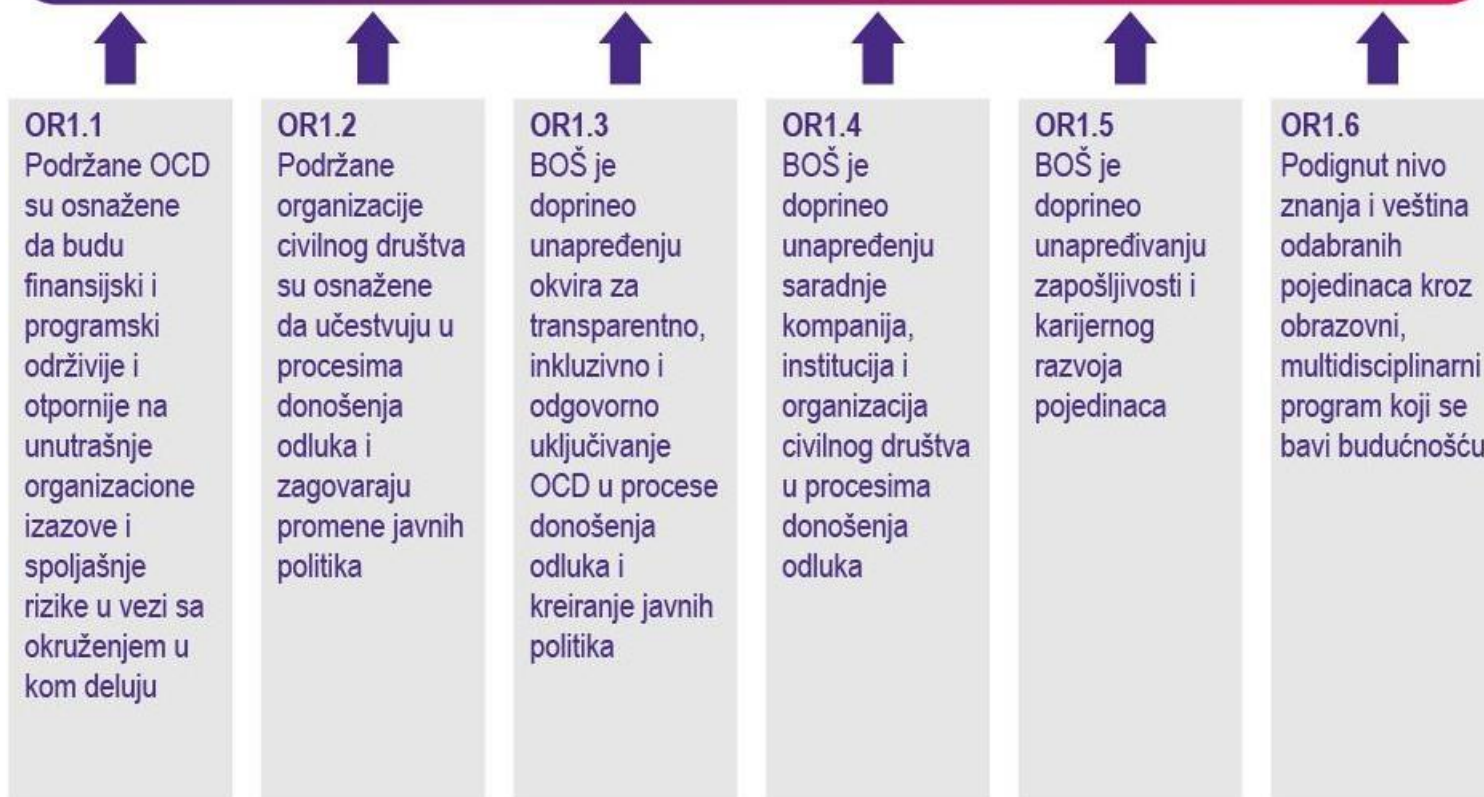

DOBRO UPRAVLJANJE

Beogradska otvorena škola bavi se istraživanjem i zagovaranjem odgovornosti, transparentnosti, i participacije. BOŠ istražuje i zagovara učešće građana u procesu donošenja odluka, posebno na lokalnom nivou, kao i transparentnost u procesu donošenja odluka, ali i u radu javne uprave. Do sada, BOŠ se bavio istraživanjem učešća i transparentnosti u oblasti evropskih integracija, visokog obrazovanja, radu lokalne samouprave, regionalnog razvoja, energetici i životnoj sredini.

REALIZACIJA STRATEŠKOG PLANA U 2024.

Strateški cilj 1: Razvoj civilnog društva i pojedinaca (pokretača promena)

Strateški cilj 2: Unapređenje javnih politika

Strateški cilj 1: Razvoj civilnog društva i pojedinaca (pokretača promena)

Pokazatelj	Ostvarena vrednost u 2024. godini
1.1. Broj podržanih OCD i medija koji su pripremili doprinos i učestvovali u javnim konsultacijama/javnim raspravama za kreiranje/izmene dokumenata javnih politika, zakona, propisa i drugih akata na nacionalnom ili lokalnom nivou	69
1.2. Broj podržanih OCD i medija koji su učestvovali u radnim grupama za izradu dokumenata javnih politika, propisa i drugih akata i privremenim ili stalnim radnim telima na svim nivoima upravljanja (od lokalnog do nacionalnog)	34
1.3. Broj podržanih OCD i medija koji su dali doprinos za godišnji izveštaj EK o Srbiji i druge dokumente koji prate proces evropskih integracija (izveštaji iz senke, praćenje akcionih planova itd.)	26
1.4. Vrste doprinosa podržanih OCD/medija tokom javnih konsultacija/javnih rasprava i učešća u radnim grupama za izradu dokumenata javnih politika, zakona, propisa i drugih akata, kao i vrste doprinosa OCD/medija tokom učešća u privremenim i stalnim radnim telima	1) Strategija zaštite životne sredine; 2) Zakon o energetici; 3) Strategija razvoja energetike; 4) Inicijativa za osnivanje Lokalnog saveta za rodnu ravnopravnost Prijepolje; 5) Unapređenje lokalnih programa podrške za sprovođenje mera poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja u Jagodini; 6) Otvaranje omladinskog centra u Vranju, Strategija za mlade opštine Bečej; 7) Plan razvoja opštine Bečej; 8) Akcioni plan za sprovođenje Strategije za razvoj podsticajnog okruženja za razvoj organizacija civilnog društva u Republici Srbiji; 9) Akcioni plan za sprovođenje Strategije reforme javne uprave za period 2021 - 2030. godine; 10) Monitoring javnih nabavki – alati; model za osnivanje tela za implementaciju Lokalnog antikorupcijskog plana; 11) Preporuke za unapređenje socijalnih usluga u Novom Pazaru; Inicijativa za razvoj održive, biodinamičke i regenerativne poljoprivrede Sremskih Karlovaca; 12) Predlog izmene Pravilnika o bližim uslovima i standardima za pružanje usluga socijalne zaštite RS; 13) Javna rasprava o Nacrtu zakona o dopunama Zakona o zaštiti lica sa mentalnim smetnjama; 14) Javna rasprava o predlogu Akcionog plana za sprovođenja Strategije unapređenja položaja osoba sa invaliditetom u Republici Srbiji od 2023. do 2024. godine.
1.5. Vrste javnih politika za koje su pripremljeni doprinosi podržanih OCD/medija	1) Pravosuđe i pravni sistem; 2) Javna uprava; 3) Urbanizam, prostorno planiranje i građevinarstvo; 4) Zaštita životne sredine, energetika i klimatske promene; 5) Zapošljavanje i socijalna zaštita; 6) Sport; 7) Omladina; 8) Obrazovanje; 9) Poljoprivreda i ruralni razvoj; 10) Javno informisanje; 11) Kultura; 12) Ljudska prava i građansko društvo

Očekivani rezultat 1.1 : Podržane organizacije civilnog društva su osnažene da budu finansijski i programski održivije i otpornije na unutrašnje organizacione izazove i spoljašnje rizike vezane za okruženje u kome deluju

Pokazatelj	Ostvarena vrednost u 2024. godini
1.1.1. Broj OCD/medija koji su dobili finansijsku, mentorsku i ekspertsku podršku kroz BOŠ programe	223
1.1.2. Broj trening dana za jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva	289
1.1.3. Diverzitet programa jačanja kapaciteta (obuke, studijske posete, programi razmene iskustva...)	Monitoring posete, mentorska podrška, ekspertna podrška, finansijska podrška, studijske posete, treninzi, alati za samoučenje.

Očekivani rezultat 1.2. Podržane organizacije civilnog društva su osnažene da učestvuju u procesima donošenja odluka i zagovaraju promene javnih politika

Pokazatelj	Ostvarena vrednost u 2024. godini
1.2.1. Podržane organizacije civilnog društva su osnažene da učestvuju u procesima donošenja odluka i zagovaraju promene javnih politika	77
1.2.2. Broj podržanih OCD koje su dobile mentorsku podršku za kreiranje javnih politika i javno zagovaranje	32

Očekivani rezultat 1.3. BOŠ je doprineo unapređenju okvira za transparentno, inkluzivno i odgovorno uključivanje OCD u procese donošenja odluka i kreiranje javnih politika

Pokazatelj	Ostvarena vrednost u 2024. godini
1.3.1. Broj dostavljenih predloga za unapređenje okruženja za uključivanje OCD u procese donošenja odluka i kreiranje javnih politika	5

Očekivani rezultat 1.4. BOŠ je doprineo unapređenju saradnje kompanija, institucija i organizacija civilnog društva u procesima donošenja odluka

Pokazatelj	Ostvarena vrednost u 2024. godini
1.4.1. Broj organizovanih događaja koji okupljaju predstavnika sva tri sektora	16
1.4.2. Broj podržanih inicijativa OCD sprovedenih uz učešće građana i/ili predstavnika javnih vlasti i/ili predstavnika poslovnog sektora na godišnjem nivou	29
1.4.3. Broj zajedničkih inicijativa/saradnji kompanija, institucija i organizacija civilnog društva u čijem kreiranju je BOŠ učestvovao	49

Očekivani rezultat 1.5. BOŠ je doprineo unapređivanju zapošljivosti i karijernog razvoja pojedinaca

Pokazatelj	Ostvarena vrednost u 2024. godini
1.5.1. Broj pojedinaca koji su osnaženi u procesu razvoja karijere	319
1.5.2. Broj karijernih praktičara koji su osnaženi da pružaju karijernu podršku mladima i odraslima (prema sektorima u kojima rade)	30

Očekivani rezultat 1.6. Podignut nivo znanja i veština odabranih pojedinaca kroz obrazovni, multidisciplinarni program koji se bavi budućnošću

Pokazatelj	Ostvarena vrednost u 2024. godini
1.6.1. Procenat polaznika programa koji smatraju da su unapredili svoja znanja i veštine kroz program	87,5%
1.6.2. Vrsta znanja i veština koje polaznici programa smatraju da su unapredili kroz program	<p>Stečena znanja i veštine kroz module programa</p> <p>Stečena znanja o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • društvenim i političkim promenama u savremenom svetu, • tehnološkom razvoju i njegovim posledicama, • digitalnoj bezbednosti i informacionim tehnologijama, • osnovnim principima ekonomije i finansijskih sistema, • nauci o ljudskom mozgu i ponašanju, • umetnosti, kulturi i medijima u savremenom društvu, • etici i politici u demokratskim sistemima, • kapitalizmu i njegovom uticaju na društvo, • globalizaciji i njenim efektima, • obrazovnim sistemima i izazovima budućnosti, • društvenim nejednakostima i socijalnim problemima, • međunarodnim odnosima i diplomatiji, • izbornim sistemima i političkim procesima, • savremenim ekonomskim i geopolitičkim izazovima, • osnovnim principima održivosti i ekologije, • globalnoj bezbednosti hrane i poljoprivredi, • ulozi satire i vizuelnih medija u društvu, • klimatskim promenama i održivom razvoju. <p>Stečene veštine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • javne prezentacije i retoričke veštine, • argumentacija i kritičko mišljenje, • tehnike televizijskog nastupa i medijske komunikacije, • profesionalna fleksibilnost i karijerni razvoj, • pravila debate i prepoznavanje logičkih grešaka, • neverbalna komunikacija kroz ples i koordinacija pokreta, • pisanje efektivnog CV-ja i priprema za poslovne intervjuje, • planiranje i upravljanje karijerom, • razvoj profesionalnih ciljeva i ključnih veština za karijerni napredak, • upravljanje mentalnim zdravljem i blagostanjem na radnom mestu, • osnovna znanja o radnom pravu, pravima i obavezama zaposlenih.
1.6.3. Procenat polaznika programa koji navode da su primenili znanja i veštine stečene kroz program u praksi, šest meseci po završetku programa	91,6%

Strateški cilj 2: Unapređenje javnih politika

Pokazatelj	Ostvarena vrednost u 2024. godini
2.1. Promene u dokumentima javnih politika, zakona, propisa i drugim aktima u skladu sa preporukama BOŠ-a	9
2.2. Promene u institucionalnom okviru u skladu sa preporukama BOŠ-a	2

Očekivani rezultat 2.1. BOŠ je doprineo utemeljenosti javnih politika i propisa u podacima u oblastima kojima se bavi

Pokazatelj	Ostvarena vrednost u 2024. godini
2.1.1. Broj sprovedenih i podržanih istraživanja koja su sproveli: a) članovi BOŠ tima, b) spoljni saradnici kao deo aktivnosti na projektima na kojima učestvuje BOŠ, i c) BOŠ partneri i grantiji	58
2.1.2. Broj izrađenih predloga javnih politika koje su sproveli a) članovi BOŠ tima, b) spoljni saradnici kao deo aktivnosti na projektima na kojima učestvuje BOŠ, i c) BOŠ partneri i grantiji	20

Očekivani rezultat 2.2. BOŠ je doprineo kvalitetu javnih politika i propisa u oblastima kojima se bavi kroz učešće u dostupnim ili zvaničnim mehanizmima učešća organizacija civilnog društva

Pokazatelj	Ostvarena vrednost u 2024. godini
2.2.1. Broj pisanih doprinosa/setova komentara/setova preporuka koji su izrađeni u procesu izrade, sprovođenja i praćenja dokumenata javnih politika, zakona, propisa i drugih akata (za svaku od oblasti)	19
2.2.2. Broj radnih grupa za kreiranje dokumenata javnih politika, zakona, propisa i drugih akata u kojima je BOŠ član (za svaku od oblasti)	13
2.2.3. Broj zagovaračkih inicijativa	6

BOŠ TIM U 2024. GODINI

1. Vesna Đukić, Generalna direktorka
2. Milorad Bjeletić, Izvršni direktor
3. Vladimir Pavlović, Programski direktor
4. Davorka Tomanović Baralić, Poslovna sekretarka
5. Nataša Pajović, Finansijska menadžerka
6. Vlado Vranešević, IT menadžer
7. Mirjana Jovanović, Programska menadžerka, Energija, klima i životna sredina
8. Ognjan Pantić, Programski menadžer, Energija, klima i životna sredina
9. Tamara Arsić, Menadžerka projekata, Evropske integracije
10. Marina Lukić, Menadžerka projekata, Civilno društvo
11. Bojana Džulović, Menadžerka projekata, Civilno društvo
12. Lazar Jovčić, Menadžer projekata, Energija, klima i životna sredina
13. Marija Milosavljević, Menadžerka projekata, Zapošljivost i karijerno vođenje i savetovanje
14. Iva Svilar, Menadžer projekata, Energija, klima i životna sredina
15. Marija Todorović, Koordinatorica projekata, Civilno društvo
16. Branislav Cvetković, Koordinator projekata, Evropske integracije
17. Damir Dizdarević, Koordinator projekata, Energija, klima i životna sredina
18. Miljana Jovanović, Koordinatorica projekata, Evropske integracije
19. Milica Terzić, Koordinatorica projekata, Civilno društvo
20. Marko Pajović, Koordinator projekata, Energija, klima i životna sredina
21. Tijana Obradović, Koordinatorica projekata, Civilno društvo
22. Angelina Ivanović, Koordinatorica projekata, Civilno društvo
23. Filip Ljubojević, Koordinator obrazovnog programa Studije budućnosti
24. Miloš Golubović, Koordinator projekata, Civilno društvo
25. Maja Popović, Koordinatorica projekata, Civilno društvo
26. Jelena Ivković, Koordinatorica projekata, Energija, klima i životna sredina
27. Nemanja Petrović, Koordinator projekata, Zapošljivost i karijerno vođenje i savetovanje
28. Milja Zdravković, Koordinatorica projekata, Civilno društvo
29. Sara Stamenković, Koordinatorica projekata, Zapošljivost i karijerno vođenje i savetovanje
30. Janko Jačović, Koordinator projekata, Energija, klima i životna sredina
31. Aleksandar Boganović, Istraživač
32. Marija Z. Todorović, Istraživačica
33. Aleksandar Stankić, Programer
34. Ana Vranešević, Web Developerka
35. Ivana Tomić, IT asistentkinja
36. Dana Tasovac, Grafička dizajnerka
37. Radinka Janjuš, Računovođa
38. Aleksandar Gajić, Koordinator za pravne i opšte poslove
39. Gordana Petković, Koordinatorica za finansijsko-administrativne poslove
40. Bojana Bulatović, Finansijska koordinatorka
41. Jelena Mitrović, Finansijska koordinatorka
42. Boris Čukić, Finansijski koordinator
43. Olivera Ilić, Finansijska koordinatorka
44. Maša Pavlović, Finansijska koordinatorka
45. Maja Parežanin, Koordinatorica Tim za komunikacije i odnose sa javnošću

46. Milica Đerić, Koordinatorica za komunikacije i odnose sa javnošću
47. Sandra Pekić, Koordinatorica za komunikacije i odnose sa javnošću
48. Rajna Bošković, Asistentkinja na projektima, Energija, klima i životna sredina
49. Marija Milenković, Asistentkinja na projektima, Civilno društvo
50. Jovana Jović, Asistentkinja na projektima, Energija, klima i životna sredina
51. Milica Borovac, Asistentkinja na projektima, Energija, klima i životna sredina
52. Jelena Stojićević, Asistentkinja-pripravnica na obrazovnom programu Studije budućnosti
53. Milan Hiber, Asistent na projektima, Evropske integracije
54. Nevena Branković, Asistentkinja na projektima, Civilno društvo
55. Tamara Umićević, Asistentkinja-pripravnica na projektima, Energija, klima i životna sredina
56. Danica Čolakov, Asistentkinja-pripravnica na projektima, Civilno društvo
57. Esmeralda Lukić, Kućepaziteljka

The background features a complex geometric pattern of overlapping, semi-transparent shapes in various shades of purple and red. The shapes are primarily rectangular and trapezoidal, creating a sense of depth and movement. A prominent white border with rounded corners frames the entire composition. The overall aesthetic is modern and abstract.

Beograd
2025.